

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

Research Article / Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

A Bibliographical Study on the İhtilâcnâme Genre and A New İhtilâcnâme Copy

İhtilâcnâme Türü Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi ve Yeni Bir İhtilâcnâme Nüshası Üzerine

Büşra Kaplan*

Abstract: In the human body, involuntary contractions of some body parts are called muscle twitch. In Turkish, such movements are called "seğirme". This phenomenon is translated to Arabic as "ihtilâc". Books explaining what such situations might signify for a person's life are called seğirnâme/İhtilâcnâme. Examples of such works date back to the Ottoman period. Numerous manuscripts available today demonstrate that these works, which can also be considered a kind of fortune-telling book, have attracted attention for centuries. This interest has continued to the present day, and researchers have conducted numerous studies on the subject in various genres. This study primarily aims to create a bibliography on the subject. Moreover, a new copy of the seğirnâme/İhtilâcnâme, which has not been previously identified in literature, is introduced and examined. The copy in question is registered at Konya Koyunoglu City Museum and Library, number 12141-1, under the name of "İhtilac name." This prose work, a twitching book, was written with the following procedure: Firstly, a brief introduction of twitch was provided; then the meaning of the twitch was explained. Although there are a few examples, a wide range of interpretations has emerged for a single twitch. The author of the manuscript has based his work on the authority of Ja'far al-Sadiq. The work contains positive, negative, neutral, or both positive and negative comments about the twitching parts. After the relevant interpretations were identified and classified, the text was transcribed.

Keywords: Classical Turkish literature, bibliography, İhtilâcnâme, seğirnâme, Ca'far al-Sadiq, Konya Koyunoglu City Museum and Library.

Öz: İnsanın zaman zaman çeşitli uzuvları ya da vücudunun çeşitli bölümleri istemsiz olarak hareket edebilmektedir. Türkçede insan vücudundaki bu tür hareketler "seğirme" olarak adlandırılmaktadır. Bu durum Arapçada "ihtilâc" kelimesi ile karşılanmaktadır. Bu tür durumların insanın hayatında nelere işaret edebileceğini anlatan kitaplar ise seğirnâme/İhtilâcnâme olarak isimlendirilmektedir. Osmanlı döneminde bu tür kitapların örneklerine sıkça rastlanmaktadır. Günümüzde mevcut olan çok sayıda el yazması, bir tür fal kitabı olarak da kabul edilebilecek bu eserlerin yüzyıllardır talep gördüğünü göstermektedir. Bu ilgi günümüzde de devam etmiş ve edebiyat araştırmacıları tarafından konu hakkında çok sayıda farklı türde çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmada da öncelikle konu ile ilgili bir bibliyografya oluşturulmaya çalışılmıştır. Ardından literatürdeki çalışmalarda tespit edilemeyen yeni bir seğirnâme/İhtilâcnâme nüshası tanıtılıp incelenmiştir. İlgili nüsha Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 12141-1 numarada "İhtilac name"

* Asst. Prof. Dr., Kırklareli University, Faculty of Science and Arts, Department of Turkish Language and Literature

Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-4854-2717>

busrakaplan90@hotmail.com

Cite as/ Atıf: Kaplan, B. (2026). A bibliographical study on the İhtilâcnâme genre and a new İhtilâcnâme copy/ İhtilâcnâme türü üzerine bir bibliyografya denemesi ve yeni bir İhtilâcnâme Nüshası üzerine. *Turkish Studies-Language and Literature*, 21(3), 5527-5580. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.89283>

Received/Geliş: 27 April/ Nisan 2026

Accepted/Kabul: 20 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 25 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

adıyla kayıtlı bulunmaktadır. Mensur bir eser olan bu ihtilâcnâme, kısa bir girişin ardından her bir seğirmeye genellikle bir anlam verilecek biçimde kaleme alınmıştır. Çok az sayıda da olsa bir seğirme için birden fazla yorum yapıldığı görülmektedir. Nüshanın müellifinin eserini özellikle Cafer-i Sadık hazretlerine dayandırdığı görülmektedir. Eserde seğiren kısımlar hakkında pozitif, negatif, nötr ya da hem pozitif hem de negatif yorumlar bulunmaktadır. Söz konusu yorumlar tespit ve tasnif edildikten sonra ilgili metin transkripsiyonlu olarak ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, bibliyografya, ihtilâcnâme, seğirnâme, Cafer-i Sadık, Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi.

Structured Abstract:

Humankind has always been concerned about its future. Humankind has tried to predict the future using many different methods, such as fortune-telling, dreaming, or rituals. Humankind has also transferred the knowledge of these methods from generation to generation through oral or written literature. One example of the written literature about predicting the future is *iẖtilâcnâme* or *segirnâme* genre. In these works, writers provide information about *iẖtilâcs*, which means a movement of the muscle or skin. The information covers the interpretation of the movement. For example, if one's right eyebrow twitches, this means they will be happy. The *nâme* in the name of the genre indicates that it is a book. Therefore, the *iẖtilâcnâmes* are books containing information on the commentaries on the twitching parts of the body.

İhtilâcnâme/segirnâmes are generally in prose forms, however, some of them can be verse-like, like *Mevlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014) and *Nazîrâ* (Kaplan, 2023). Besides this, some of them have one interpretation to one twitching while others have comparative commentaries like (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023). Additionally, mostly *iẖtilâcnâme/segirnâmes* writers are not certain remain unknown; however, according to studies, *Mevlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014), *Mehmet İlmi* (Tetik, 2019), *Abdulganî bin Abdulcelîl Geredevî* (Gökdemir, 2020), *Avanzâde Mehmet Süleyman* (Küçükıldız Gözelce & Karaca, 2023) and *Nazîrâ* (Kaplan, 2023) are the known writers of *iẖtilâcnâmes*.

One of the aims of this study is to transcribe and examine an unknown author's prose with a single commentary *iẖtilâcnâme*. The text, which is examined here, is registered under the name of "İhtilac name" at number 12141-1 in Konya Koyunoglu City Museum and Library. The number 12141 has two works which are "El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)" and the "İhtilac name". This means that the work is a *mecmua*. It has a carton cover with a leather spine. The first work of the *mecmua* is on 1b-228b, and the second one is on pages 229a-233a. The second one, which is analyzed, has nineteen lines per page and does not have a date record. However, both works have similar handwriting. The first one has the 1243/1828 date, therefore, it can be said that the second one was also written at that time.

In addition to examining the text, the study aims to prepare a bibliography of the studies on *iẖtilâcnâmes*. To achieve this, firstly, the notions were searched using online search engines and library catalogues. The bibliographies of all accessed studies were cross-checked. The identified works have been categorized by their type and chronological time of writing. It was observed that the present manuscript has not been studied by others.

In addition to these, the last aim of the study is to link the manuscript's commentaries with the classical Turkish literature. Under the one heading, the place of twitches in classical Turkish literature is determined according to verses in this literature. It was observed that classical Turkish poets generally used eye/brow twitching to indicate seeing the beloved one, and this is parallel with the present manuscript.

In addition to all these, according to the manuscript, there are one hundred and fifty-nine interpretations, but both testicles, left and right eyebrows, and nose are mentioned twice, therefore there are one hundred and fifty-four different parts of the body interpreted. In accordance with the commentaries, it can be said that twitching is mostly interpreted as a positive sign. There are also directly negative, neutral or both positive and negative interpretations. For instance, if a person's head, eyes, eyebrows or hands twitch, it refers to a positive sign of things, such as happiness, goodness, and pleasantness. If a person's left ear, left eyelid, right ear, or right elbow twitches, it refers to negative signs, such as feeling sorrow, doing something bad/wrong and feeling ashamed. Twitching of the entire throat or right ear can refer to neutral omens, such as going on a journey, a visiting guest or receiving news. Besides this, if a person's eyelash of the right eye twitches, his good habits will turn into bad one, and this also indicates that the wealth he desires will increase.

Besides the relationship between classical Turkish literature and twitching and the content of the manuscript, there have been different kind of studies about this genre. According to search results, there is one book, which is *Segirname* (Sümbüllü, 2010b) and one master's thesis called *Segürnâme* (İnceleme-Metin-Dizin) (Kete, 2008) on this topic. Also, there are four book chapters and five symposium papers. Lastly, there are forty-one articles from 1936 to the present.

To conclude, with this study, a new *iẖtilâcnâme* copy is transcribed and examined. This copy has eighteen commentaries different from one of the widest *iẖtilâcnâme* text (Kayaokay, 2020). In addition, a

chronological bibliographic study of this genre provides researchers with an organized overview of the works. This genre is still quite popular, and there are other copies in the manuscript libraries.

Keywords: Classical Turkish literature, bibliography, ihtilâcnâme, seğirnâme, Ca'far al-Sadiq, Konya Koyunoglu City Museum and Library.

الملخص المنظم :

لقد كان الإنسان دائماً منشغلاً بمستقبله، وسعى إلى التنبؤ بما سيأتي عبر وسائل متعددة مثل الكهانة، الأحلام أو الطقوس. كما نقل الإنسان معرفة هذه الوسائل من جيل إلى جيل عبر الأدب الشفوي أو المكتوب. ومن أمثلة الأدب المكتوب المتعلق بالتنبؤ بالمستقبل الإحتيلجنامة، أو سغيرنامة. ففي هذه الأعمال، يقدم المؤلفون معلومات عن الإحتيلج، أي حركة العضلة أو الجلد، مع تفسير لهذه الحركة. فعلى سبيل المثال إذا ارتعشت الحاجب الأيمن لشخص ما، فهذا يعني أنه سيكون سعيداً. وكلمة نامة في اسم هذا الجنس الأدبي تشير إلى الكتاب، وبالتالي فإن الإحتيلجنامات هي كتب تحتوي على معلومات حول التعليقات المتعلقة بارتعاش أجزاء الجسد.

تكون الإحتيلجنامات/سغيرنامات عادةً في صيغة نثرية، غير أن بعضها قد يكون على هيئة شعر، مثل أعمال مولانا سوادى (سُنْبُلُو غوزيتوك، 2014) وناظيرا (كابلان، 2023). إضافة إلى ذلك، فإن بعضها يقدم تفسيراً واحداً لكل ارتعاش، بينما يقدم البعض الآخر تعليقات & مقارنة (إرسيلو، 1992؛ سرتكاي، 2011؛ سُنْبُلُو، 2016؛ بارس، 2023). وغالباً ما يبقى مؤلفو الإحتيلجنامات/سغيرنامات مجهولين، غير أن الدراسات تشير إلى أن مولانا سوادى (سُنْبُلُو & غوزيتوك، 2014)، محمد علمي (تيتيك، 2019)، عبد الغني بن عبد الجليل جردوي (غوكدمير، 2020)، أفزاده محمد سليمان (كوجوكيلديز غوزيلجه & كاراجا، 2023) وناظيرا (كابلان، 2023) هم من المؤلفين المعروفين لهذا الجنس الأدبي.

يهدف هذا البحث إلى نسخ وفحص إحتيلجنامة نثري مجهول المؤلف ذو تفسير واحد. النص الذي يُفحص هنا مسجل تحت اسم إحتيلجنامة" برقم 1-12141 في متحف ومكتبة مدينة قونية كويونوغلو. يحتوي الرقم 12141 على عمليتين هما: "الإشارة في علم العبارة" (تعبيرنامة) و"الإحتيلجنامة". وهذا يعني أن العمل عبارة عن مجموعة. له غلاف كرتوني مع عمود جلدي. العمل الأول في المجموعه يمتد من ب-228، والثاني من 229-233. العمل الثاني، الذي يُحلّل هنا، يحتوي على تسعة عشر سطراً في الصفحة ولا يحمل تاريخاً. غير أن كلا العملين لهما خط مشابه. العمل الأول مؤرخ بسنة 1243/1828، وبالتالي يمكن القول إن الثاني كُتب في نفس الفترة.

إضافة إلى فحص النص، يهدف البحث إلى إعداد بيبليوغرافيا للدراسات حول الإحتيلجنامات. ولتحقيق ذلك، جرى البحث عن المصطلحات باستخدام محركات البحث الإلكترونية وفهارس المكتبات، كما جرى التحقق من بيبليوغرافيات جميع الدراسات التي تم الوصول إليها. وقد جرى تصنيف الأعمال المحددة بحسب نوعها وزمن كتابتها. ولوحظ أن المخطوط الحالي لم يُدرس من قبل.

كما يهدف البحث إلى ربط تعليقات المخطوط بالأدب التركي الكلاسيكي. ففي أحد المحاور، جرى تحديد مكانة الارتعاشات في الأدب، التركي الكلاسيكي وفقاً للأبيات الشعرية. ولوحظ أن الشعراء الأتراك الكلاسيكيين استخدموا ارتعاش العين/الحاجب للدلالة على رؤية المحبوب. وهو ما يتوازى مع المخطوط الحالي.

وبالإضافة إلى ذلك، وفقاً للمخطوط، هناك مئة وتسعة وخمسون تفسيراً، غير أن الخصيتين، والحاجبين الأيسر والأيمن، والأنف ذُكروا مرتين، وبالتالي هناك مئة وأربعة وخمسون جزءاً مختلفاً من الجسد جرى تفسيرها. ووفقاً للتعليقات، يمكن القول إن الارتعاش يُفسّر غالباً كعلامة إيجابية. وهناك أيضاً تفسيرات سلبية مباشرة، أو محايدة، أو مزدوجة (إيجابية وسلبية). فعلى سبيل المثال، إذا ارتعش الرأس أو العينان أو الحاجبان أو اللسان، فهذا يشير إلى علامات إيجابية مثل السعادة والخير والسرور. أما إذا ارتعش الأذن اليسرى أو الجفن الأيسر أو الأذن اليمنى أو المرفق الأيمن، فهذا يشير إلى علامات سلبية مثل الحزن أو ارتكاب خطأ أو الشعور بالخجل. ارتعاش الحلق كله أو الأذن اليمنى قد يشير إلى علامات محايدة مثل السفر أو زيارة ضيف أو تلقي خبر. إضافة إلى ذلك، إذا ارتعشت رموش العين اليمنى، فإن عادات الشخص الحسنة ستتحول إلى سيئة، وهذا أيضاً يدل على زيادة في الثروة التي يرغب فيها.

وبجانب العلاقة بين الأدب التركي الكلاسيكي والارتعاشات ومحتوى المخطوط، هناك أنواع مختلفة من الدراسات حول هذا الجنس الأدبي. ووفقاً لنتائج البحث، هناك كتاب واحد هو سغيرنامة (سُنْبُلُو، 2010) وأطروحة ماجستير بعنوان سغيرنامة (دراسة-نص-فهرس) (كتة حول هذا الموضوع. كما توجد أربعة فصول كتب وخمسة أوراق مؤتمرات. وأخيراً، هناك واحد وأربعون مقالة من سنة 1936 حتى (2008 اليوم).

الخاتمة

من خلال هذا البحث، جرى نسخ وفحص نسخة جديدة من الإحتيلجنامة. تحتوي هذه النسخة على ثمانية عشر تفسيراً مختلفاً عن أحد أوسع نصوص الإحتيلجنامة (كاياوكاي، 2020). إضافة إلى ذلك، يوفر البحث البيبليوغرافي الزمني لهذا الجنس الأدبي للباحثين نظرة منظمة على الأعمال. ولا يزال هذا الجنس الأدبي شائعاً، وهناك نسخ أخرى في مكتبات المخطوطات.

الكلمات المفتاحية: الأدب التركي الكلاسيكي، بيبليوغرافيا، إحتيلجنامة، سغيرنامة، جعفر الصادق، متحف ومكتبة مدينة قونية: كويونوغلو.

Résumé Structuré:

L'humanité s'est toujours préoccupée de son avenir. Elle a tenté de le prédire par divers moyens tels que la divination, les rêves ou les rituels. Elle a également transmis le savoir relatif à ces méthodes de génération en génération par le biais de la littérature orale ou écrite. Un exemple de littérature écrite concernant la prédiction de l'avenir est le genre ihtilâcnâme ou segîrnâme. Dans ces ouvrages, les auteurs fournissent des informations sur les ihtilâcs, c'est-à-dire des mouvements du muscle ou de la peau, accompagnés de leur interprétation. Par exemple, si la paupière droite d'une personne tressaille, cela signifie qu'elle sera heureuse. Le terme nâme dans le nom du genre indique qu'il s'agit d'un livre. Ainsi, les ihtilâcnâmes sont des ouvrages contenant des commentaires sur les parties du corps qui tressaillent.

Les ihtilâcnâmes/segîrnâmes sont généralement en prose, mais certains peuvent prendre une forme versifiée, comme ceux de Mawlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitok, 2014) et Nazîrâ (Kaplan, 2023). De plus, certains proposent une seule interprétation pour un tressaillement, tandis que d'autres offrent des commentaires comparatifs (Ersoylu, 1992 ; Sertkaya, 2011 ; Sümbüllü, 2016 ; Bars, 2023). La plupart du temps, les auteurs des ihtilâcnâmes/segîrnâmes demeurent inconnus ; cependant, selon les études, Mawlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitok, 2014), Mehmet İlmî (Tetik, 2019), Abdulgânî ibn Abdulcelîl Geredevî (Gökdemir, 2020), Avanzâde Mehmet Süleyman (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) et Nazîrâ (Kaplan, 2023) sont des auteurs connus de ce genre.

L'un des objectifs de cette étude est de transcrire et d'examiner un ihtilâcnâme en prose, à auteur inconnu, avec un seul commentaire. Le texte étudié est enregistré sous le nom de « İhtilac name » au numéro 12141-1 au Musée et Bibliothèque municipale de Konya Koyunoğlu. Le numéro 12141 contient deux œuvres : « El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname) » et « İhtilac name ». Cela signifie que l'ouvrage est un mecmua. Il possède une couverture cartonnée avec une reliure en cuir. La première œuvre du mecmua s'étend de 1b à 228b, et la seconde de 229a à 233a. La seconde, analysée ici, comporte dix-neuf lignes par page et ne porte pas de date. Toutefois, les deux œuvres présentent une écriture similaire. La première est datée de 1243/1828, ce qui permet de supposer que la seconde fut également rédigée à cette époque.

Outre l'examen du texte, l'étude vise à préparer une bibliographie des recherches sur les ihtilâcnâmes. Pour ce faire, les notions ont été recherchées à l'aide de moteurs de recherche en ligne et de catalogues de bibliothèques. Les bibliographies de toutes les études consultées ont été vérifiées. Les travaux identifiés ont été classés par type et par ordre chronologique. Il a été constaté que le manuscrit étudié n'avait pas encore été analysé.

Un autre objectif de l'étude est de relier les commentaires du manuscrit à la littérature turque classique. Dans une section, la place des tressaillements dans cette littérature est déterminée à partir des vers. Il a été observé que les poètes turcs classiques utilisaient généralement le tressaillement des yeux ou des sourcils pour indiquer la rencontre avec l'être aimé, ce qui correspond au manuscrit étudié.

De plus, selon le manuscrit, il existe cent cinquante-neuf interprétations, mais les testicules, les sourcils gauche et droit, ainsi que le nez sont mentionnés deux fois ; il y a donc cent cinquante-quatre parties du corps différentes interprétées. Conformément aux commentaires, il peut être affirmé que le tressaillement est le plus souvent interprété comme un signe positif. Il existe également des interprétations directement négatives, neutres ou à la fois positives et négatives. Par exemple, si la tête, les yeux, les sourcils ou les mains tressaillent, cela renvoie à des signes positifs tels que le bonheur, la bonté et l'agrément. Si l'oreille gauche, la paupière gauche, l'oreille droite ou le coude droit tressaillent, cela renvoie à des signes négatifs tels que la tristesse, la faute ou la honte. Le tressaillement de la gorge entière ou de l'oreille droite peut renvoyer à des présages neutres tels qu'un voyage, la visite d'un invité ou la réception d'une nouvelle. Par ailleurs, si les cils de l'œil droit tressaillent, les bonnes habitudes de la personne se transformeront en mauvaises, ce qui indique également une augmentation de la richesse désirée.

En plus de la relation entre la littérature turque classique et les tressaillements, ainsi que du contenu du manuscrit, il existe différents types d'études sur ce genre. Selon les résultats de recherche, il existe un livre intitulé Segîrname (Sümbüllü, 2010b) et un mémoire de master intitulé Segîrnâme (Étude-Texte-Index) (Kete, 2008) sur ce sujet. On compte également quatre chapitres d'ouvrages et cinq communications de colloques. Enfin, quarante et un articles ont été publiés de 1936 à nos jours.

Conclusion

Par cette étude, une nouvelle copie d'iẖtilācnāme est transcrite et examinée. Cette copie comporte dix-huit commentaires différents de l'un des textes les plus complets d'iẖtilācnāme (Kayaokay, 2020). De plus, une étude bibliographique chronologique de ce genre fournit aux chercheurs une vue d'ensemble organisée des travaux. Ce genre reste encore très populaire, et d'autres copies existent dans les bibliothèques de manuscrits.

Mots-Clés: Littérature turque classique, bibliographie, iẖtilācnāme, seg̱rnāme, Ca'far al-Sadiq, Musée et Bibliothèque municipale de Konya Koyunoğlu.

Resumen Estructurado:

La humanidad siempre se ha preocupado por su futuro. Ha intentado predecirlo mediante diversos métodos, como la adivinación, los sueños o los rituales. Asimismo, ha transmitido el conocimiento de estos métodos de generación en generación a través de la literatura oral o escrita. Un ejemplo de literatura escrita sobre la predicción del futuro es el género iẖtilācnāme o seg̱rnāme. En estas obras, los autores proporcionan información sobre los iẖtilācs, que significa un movimiento del músculo o de la piel, acompañado de su interpretación. Por ejemplo, si se mueve la ceja derecha de una persona, esto significa que será feliz. El término nāme en el nombre del género indica que se trata de un libro. Por lo tanto, los iẖtilācnāmes son libros que contienen comentarios sobre las partes del cuerpo que se mueven.

Los iẖtilācnāmes/seg̱rnāmes suelen estar en prosa, aunque algunos pueden adoptar forma versificada, como los de Mawlānā Sevādī (Sümbüllü & Gözitok, 2014) y Nazîrâ (Kaplan, 2023). Además, algunos ofrecen una sola interpretación para cada movimiento, mientras que otros presentan comentarios comparativos (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023). En la mayoría de los casos, los autores de los iẖtilācnāmes/seg̱rnāmes permanecen desconocidos; sin embargo, según los estudios, Mawlānā Sevādī (Sümbüllü & Gözitok, 2014), Mehmet İlmî (Tetik, 2019), Abdulgânî ibn Abdülcelîl Geredevî (Gökdemir, 2020), Avanzâde Mehmet Süleyman (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) y Nazîrâ (Kaplan, 2023) son autores conocidos de este género.

Uno de los objetivos de este estudio es transcribir y examinar un iẖtilācnāme en prosa de autor desconocido con un solo comentario. El texto analizado está registrado bajo el nombre de "İhtilac name" con el número 12141-1 en el Museo y Biblioteca Municipal de Konya Koyunoğlu. El número 12141 contiene dos obras: "El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)" y "İhtilac name". Esto significa que la obra es un mecmua. Tiene una cubierta de cartón con lomo de cuero. La primera obra del mecmua ocupa de 1b a 228b, y la segunda de 229a a 233a. La segunda, que se analiza aquí, tiene diecinueve líneas por página y no presenta registro de fecha. Sin embargo, ambas obras muestran una escritura similar. La primera está fechada en 1243/1828, por lo que se puede afirmar que la segunda también fue escrita en esa época.

Además de examinar el texto, el estudio pretende elaborar una bibliografía de los trabajos sobre los iẖtilācnāmes. Para ello, se buscaron los términos en motores de búsqueda en línea y catálogos de bibliotecas. Se verificaron las bibliografías de todos los estudios consultados. Los trabajos identificados se clasificaron por tipo y cronología. Se observó que el manuscrito presente no había sido estudiado anteriormente.

Otro objetivo del estudio es vincular los comentarios del manuscrito con la literatura turca clásica. En un apartado, se determina el lugar de los movimientos en esta literatura según los versos. Se observó que los poetas turcos clásicos utilizaban generalmente el movimiento de los ojos o las cejas para indicar la visión del amado, lo cual coincide con el manuscrito presente.

Además, según el manuscrito, existen ciento cincuenta y nueve interpretaciones, pero los testículos, las cejas izquierda y derecha, y la nariz se mencionan dos veces; por lo tanto, hay ciento cincuenta y cuatro partes diferentes del cuerpo interpretadas. De acuerdo con los comentarios, puede afirmarse que el movimiento se interpreta mayoritariamente como un signo positivo. También existen interpretaciones directamente negativas, neutras o mixtas (positivas y negativas). Por ejemplo, si se mueven la cabeza, los ojos, las cejas o las manos, esto se refiere a signos positivos como felicidad, bondad y placer. Si se mueve la oreja izquierda, el párpado izquierdo, la oreja derecha o el codo derecho, esto se refiere a signos negativos como tristeza, cometer un error o sentir vergüenza. El movimiento de toda la garganta o de la oreja derecha puede referirse a presagios neutros como emprender un viaje, recibir a un invitado o recibir noticias. Además, si se mueve la pestaña del

ojo derecho, las buenas costumbres de la persona se convertirán en malas, lo que también indica que aumentará la riqueza que desea.

Junto con la relación entre la literatura turca clásica y los movimientos, y el contenido del manuscrito, existen diferentes tipos de estudios sobre este género. Según los resultados de la búsqueda, hay un libro titulado *Segirname* (Sümbüllü, 2010b) y una tesis de maestría llamada *Segürnâme* (Estudio-Texto-Índice) (Kete, 2008) sobre este tema. Asimismo, existen cuatro capítulos de libros y cinco ponencias en simposios. Finalmente, se han publicado cuarenta y un artículos desde 1936 hasta la actualidad.

Conclusión

Con este estudio, se transcribe y examina una nueva copia de ihtilâcnâme. Esta copia contiene dieciocho comentarios diferentes respecto a uno de los textos más extensos de ihtilâcnâme (Kayaokay, 2020). Además, un estudio bibliográfico cronológico de este género proporciona a los investigadores una visión organizada de los trabajos. Este género sigue siendo bastante popular, y existen otras copias en las bibliotecas de manuscritos.

Palabras clave: Literatura turca clásica, bibliografía, ihtilâcnâme, segürnâme, Ca'far al-Sadiq, Museo y Biblioteca Municipal de Konya Koyunoglu.

结构化摘要:

人类始终关心自身的未来。人类尝试通过多种方式来预测未来，例如占卜、梦境或仪式。人类还通过口头或书面文学将这些方法的知识代代相传。关于预测未来的书面文学的一个例子是 *iẖtilâcnâme* 或 *segürnâme* 体裁。在这些作品中，作者提供关于 *iẖtilâcs* 的信息，即肌肉或皮肤的运动，并附有解释。例如，如果一个人的右眉跳动，这意味着他将会快乐。名称中的 *nâme* 表示“书”，因此 *iẖtilâcnâmes* 是包含身体部位跳动解释的书籍。

iẖtilâcnâmes/segürnâmes 通常为散文形式，但其中一些可以是诗体，如 *Mawlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014) 和 *Nazîrâ* (Kaplan, 2023)。此外，有些文本为每一次跳动提供单一解释，而另一些则提供比较性的注释 (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023)。大多数 *iẖtilâcnâmes/segürnâmes* 的作者不详；然而，根据研究，*Mawlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014)、*Mehmet İlmî* (Tetik, 2019)、*Abdulgânî ibn Abdulcelîl Geredevî* (Gökdemir, 2020)、*Avanzâde Mehmet Süleyman* (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) 以及 *Nazîrâ* (Kaplan, 2023) 是已知的作者。

本研究的目的之一是转录并考察一部作者不详的散文体、单一解释的 *iẖtilâcnâme*。所考察的文本登记在科尼亚科尤诺格鲁市博物馆与图书馆，编号为 12141-1，题为“*İhtilac name*”。编号 12141 包含两部作品：“*El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)*”和“*İhtilac name*”。这意味着该作品是一本 *mecmua*。它有纸板封面和皮革书脊。第一部作品位于 1b-228b，第二部作品位于 229a-233a。第二部作品（即本研究分析的部分）每页十九行，没有日期记录。然而，两部作品的书写风格相似。第一部作品的日期为 1243/1828，因此可以推断第二部作品也写于同一时期。

除了考察文本外，本研究还旨在编制关于 *iẖtilâcnâmes* 的书目。为此，首先通过在线搜索引擎和图书馆目录进行检索，并交叉核对所有已获取研究的参考文献。所识别的作品按类型和写作时间顺序分类。结果显示，目前的手稿尚未被他人研究。

此外，本研究还旨在将手稿的注释与古典土耳其文学联系起来。在一个部分中，根据古典文学中的诗句确定跳动在文学中的地位。研究发现，古典土耳其诗人通常用眼睛或眉毛的跳动来表示见到心上人，这与本手稿的内容相一致。

根据手稿，共有一百五十九条解释，但睾丸、左右眉毛和鼻子各被提及两次，因此共有一百五十四个不同的身体部位被解释。根据这些注释，可以说跳动大多被解释为积极的征兆。同时也存在直接的消极、中性或兼具积极与消极的解释。例如，如果头部、眼睛、眉毛或手跳动，这意味着幸福、美好和愉快。如果左耳、左眼皮、右耳或右肘跳动，这意味着悲伤、做坏事或感到羞愧。整个喉咙或右耳的跳动可能表示中性的预兆，如旅行、客人来访或收到消息。此外，如果右眼睫毛跳动，人的好习惯会变坏，同时也表示他所渴望的财富将增加。

除了古典土耳其文学与跳动的关系以及手稿的内容外，还有不同类型的研究涉及这一体裁。根据检索结果，有一本书 *Segirname* (Sümbüllü, 2010b) 和一篇硕士论文 *Segürnâme* (研究-文本-索引) (Kete, 2008)。此外，还有四个书籍章节和五篇研讨会论文。最后，从 1936 年至今共有四十一篇文章。

结论

通过本研究，一份新的 *ihtilâcnâme* 副本被转录并考察。该副本包含十八条不同于最广泛的 *ihtilâcnâme* 文本 (Kayaokay, 2020) 的注释。此外，对该体裁进行的按时间顺序的书目研究为研究者提供了有组织的概览。该体裁仍然十分流行，并且在手稿图书馆中还有其他副本。

关键词

古典土耳其文学，书目，*ihtilâcnâme*，*segirname*，贾法尔·萨迪克·科尼亚科尤诺格鲁市博物馆与图书馆。

Структурированный Реферат:

Человечество всегда заботилось о своём будущем. Оно пыталось предсказать грядущее различными способами — гаданием, сновидениями или обрядами. Знания об этих методах передавались из поколения в поколение посредством устной или письменной литературы. Одним из примеров письменной литературы, связанной с предсказанием будущего, является жанр ихтиладж-наме или сегир-наме. В этих произведениях авторы дают сведения об ихтиладжах — движениях мышц или кожи, сопровождаемых толкованием. Например, если у человека дёргается правая бровь, это означает, что он будет счастлив. Слово наме в названии жанра указывает на книгу. Таким образом, ихтиладж-наме — это книги, содержащие комментарии о дёргающихся частях тела.

Ихтиладж-наме/сегир-наме обычно написаны в прозе, однако некоторые из них имеют стихотворную форму, как у Мевляны Севади (Sümbüllü & Gözitok, 2014) и Назира (Kaplan, 2023). Кроме того, одни тексты дают одно толкование для одного движения, другие же предлагают сравнительные комментарии (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023). В большинстве случаев авторы ихтиладж-наме/сегир-наме остаются неизвестными; однако исследования показывают, что Мевляна Севади (Sümbüllü & Gözitok, 2014), Мехмет Илми (Tetik, 2019), Абдулгани ибн Абдулджелил Геревеви (Gökdemir, 2020), Аванзаде Мехмет Сулейман (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) и Назира (Kaplan, 2023) — известные авторы этого жанра.

Целью данного исследования является транскрипция и изучение прозы неизвестного автора с единичными комментариями ихтиладж-наме. Рассматриваемый текст зарегистрирован под названием

«İhtilâc name» под номером 12141-1 в Городском музее и библиотеке Коюноглу в Конье. Номер 12141 включает два произведения: «El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)» и «İhtilâc name». Это означает, что работа представляет собой меджмӯа. Она имеет картонную обложку с кожаным корешком. Первое произведение меджмӯа занимает страницы 1b–228b, второе — 229a–233a. Второе произведение, анализируемое здесь, содержит девятнадцать строк на странице и не имеет даты. Однако оба текста написаны схожим почерком. Первое датировано 1243/1828 годом, следовательно, можно утверждать, что второе также создано в это время.

Кроме анализа текста, исследование направлено на подготовку библиографии работ об ихтиләдж-наме. Для этого термины были найдены с помощью онлайн-поисковых систем и библиотечных каталогов, а библиографии всех доступных исследований были проверены. Определённые работы классифицированы по типу и хронологии. Было установлено, что данный манускрипт ранее не изучался.

Ещё одной целью исследования является связь комментариев манускрипта с классической турецкой литературой. В одном разделе определяется место дёрганий в классической литературе на основе стихов. Было замечено, что классические турецкие поэты обычно использовали дёргание глаз или бровей как указание на встречу с возлюбленным, что совпадает с данным манускриптом.

Кроме того, согласно манускрипту, существует сто пятьдесят девять толкований, но яички, левая и правая брови, а также нос упоминаются дважды; таким образом, интерпретированы сто пятьдесят четыре разные части тела. В соответствии с комментариями можно сказать, что дёргание чаще всего трактуется как положительный знак. Также встречаются прямо отрицательные, нейтральные или одновременно положительные и отрицательные толкования. Например, если дёргается голова, глаза, брови или руки, это означает счастье, добро и приятность. Если дёргается левое ухо, левое веко, правое ухо или правый локоть, это означает печаль, совершение плохого поступка или чувство стыда. Дёргание всей глотки или правого уха может означать нейтральные приметы, такие как путешествие, приход гостя или получение известий. Кроме того, если дёргается ресница правого глаза, хорошие привычки человека превратятся в плохие, а также это указывает на увеличение желаемого богатства.

Помимо связи классической турецкой литературы с дёрганием и содержания манускрипта, существуют различные исследования этого жанра. Согласно результатам поиска, имеется одна книга — Seğirname (Sümbüllü, 2010b) и одна магистерская диссертация — Segürnâme (Исследование-Текст-Индекс) (Kete, 2008). Также существуют четыре главы книг и пять докладов на симпозиумах. Наконец, опубликовано сорок одна статья с 1936 года до настоящего времени.

Закключение

В данном исследовании транскрибирована и изучена новая копия ихтиләдж-наме. Эта копия содержит восемнадцать комментариев, отличающихся от одного из самых обширных текстов ихтиләдж-наме (Кауаокау, 2020). Кроме того, хронологическое библиографическое исследование данного жанра предоставляет исследователям организованный обзор работ. Жанр остаётся весьма популярным, и другие копии хранятся в рукописных библиотеках.

Ключевые слова: Классическая турецкая литература, библиография, ихтиләдж-наме, сегир-наме, Джа'фар ас-Садик, Городской музей и библиотека Коюноглу в Конье.

संरचित सारांशः

मानव जाति हमेशा अपने भविष्य को लेकर चिंतित रही है। उसने भविष्यवाणी करने के लिए विभिन्न तरीकों का उपयोग किया है, जैसे कि ज्योतिष, स्वप्न या अनुष्ठान। मानव ने इन विधियों के ज्ञान को मौखिक या लिखित साहित्य के माध्यम से पीढ़ी दर पीढ़ी स्थानांतरित किया है। भविष्यवाणी से संबंधित लिखित साहित्य का एक उदाहरण इहतिलाज-नामा या सेगीर-नामा शैली है। इन ग्रंथों में लेखक इहतिलाज (मांसपेशियों या त्वचा की गति) के बारे में जानकारी देते हैं और उसका अर्थ बताते हैं। उदाहरण के लिए, यदि किसी व्यक्ति की दाहिनी भौंह फड़कती है, तो इसका अर्थ है कि वह प्रसन्न होगा। नाम में प्रयुक्त नामा शब्द पुस्तक को इंगित करता है। अतः इहतिलाज-नामे वे पुस्तकें हैं जिनमें शरीर के फड़कते अंगों पर टिप्पणियाँ दी गई हैं।

इह्तिलाज-नामे/सेगीर-नामे सामान्यतः गद्य रूप में होते हैं, किन्तु कुछ पद्यात्मक भी पाए जाते हैं, जैसे मौलाना सेवादी (Sümbüllü & Gözitok, 2014) और नज़ीरा (Kaplan, 2023)। इसके अतिरिक्त, कुछ ग्रंथों में प्रत्येक फड़कन के लिए एक ही व्याख्या दी जाती है, जबकि अन्य में तुलनात्मक टिप्पणियाँ मिलती हैं (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023)। अधिकांश इह्तिलाज-नामों/सेगीर-नामों के लेखक अज्ञात रहते हैं; तथापि, अध्ययनों के अनुसार मौलाना सेवादी (Sümbüllü & Gözitok, 2014), मेहमत इल्मी (Tetik, 2019), अब्दुलगनी बिन अब्दुलजलील गेरेदेवी (Gökdemir, 2020), अवज़ादे मेहमत सुलैमान (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) और नज़ीरा (Kaplan, 2023) इस शैली के ज्ञात लेखक हैं।

इस अध्ययन का एक उद्देश्य एक अज्ञात लेखक के गद्य रूपी, एकल टिप्पणी वाले इह्तिलाज-नामे का लिप्यंतरण और परीक्षण करना है। जिस पाठ का यहाँ परीक्षण किया गया है, वह कोन्या कोयुनोग्लू नगर संग्रहालय और पुस्तकालय में "İhtilac name" नाम से 12141-1 संख्या पर पंजीकृत है। संख्या 12141 में दो ग्रंथ हैं: "El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)" और "İhtilac name"। इसका अर्थ है कि यह ग्रंथ एक मजमुआ है। इसका आवरण गते का है और रीढ़ चमड़े की है। मजमुआ का पहला ग्रंथ 1b-228b पृष्ठों पर है, और दूसरा 229a-233a पर। दूसरा ग्रंथ, जिसका यहाँ विश्लेषण किया गया है, प्रत्येक पृष्ठ पर उन्नीस पंक्तियाँ रखता है और इसमें तिथि का उल्लेख नहीं है। तथापि, दोनों ग्रंथों की लिखावट समान है। पहला ग्रंथ 1243/1828 का है, अतः कहा जा सकता है कि दूसरा भी उसी समय लिखा गया था।

पाठ के परीक्षण के अतिरिक्त, अध्ययन का उद्देश्य इह्तिलाज-नामों पर किए गए अध्ययनों की ग्रंथसूची तैयार करना भी है। इसके लिए पहले ऑनलाइन खोज इंजन और पुस्तकालय कैटलॉग का उपयोग किया गया। प्राप्त सभी अध्ययनों की ग्रंथसूचियों का मिलान किया गया। पहचाने गए कार्यों को उनके प्रकार और लेखन काल के अनुसार वर्गीकृत किया गया। यह देखा गया कि वर्तमान पांडुलिपि का अन्य विद्वानों द्वारा अध्ययन नहीं किया गया है।

इसके अतिरिक्त, अध्ययन का एक उद्देश्य पांडुलिपि की टिप्पणियों को शास्त्रीय तुर्की साहित्य से जोड़ना है। एक शीर्षक के अंतर्गत, शास्त्रीय साहित्य में फड़कन का स्थान पद्यों के आधार पर निर्धारित किया गया। यह देखा गया कि शास्त्रीय तुर्की कवि सामान्यतः आँख/भौंह की फड़कन का प्रयोग प्रियतम को देखने के संकेत के रूप में करते थे, और यह वर्तमान पांडुलिपि से मेल खाता है।

पांडुलिपि के अनुसार, कुल 159 व्याख्याएँ हैं, किन्तु दोनों अंडकोष, बाई और दाईं भौंह तथा नाक का उल्लेख दो बार हुआ है; अतः कुल 154 भिन्न अंगों की व्याख्या की गई है। टिप्पणियों के अनुसार कहा जा सकता है कि फड़कन को प्रायः सकारात्मक संकेत माना गया है। साथ ही सीधे नकारात्मक, तटस्थ या मिश्रित (सकारात्मक और नकारात्मक) व्याख्याएँ भी हैं। उदाहरणार्थ, यदि सिर, आँखें, भौंहें या हाथ फड़कते हैं, तो यह खुशी, अच्छाई और सुखदता का संकेत है। यदि बायाँ कान, बायाँ पलक, दायाँ कान या दायाँ कोहनी फड़कते हैं, तो यह दुख, बुरा कार्य करने या लज्जित होने का संकेत है। पूरी गला या दायाँ कान फड़कना तटस्थ शकुनों का संकेत हो सकता है, जैसे यात्रा पर जाना, अतिथि का आगमन या समाचार प्राप्त करना। इसके अतिरिक्त, यदि दाहिनी आँख की पलक फड़कती है, तो व्यक्ति की अच्छी आदतें बुरी हो जाएँगी, और यह भी इंगित करता है कि उसकी इच्छित संपत्ति बढ़ेगी।

शास्त्रीय तुर्की साहित्य और फड़कन के संबंध तथा पांडुलिपि की सामग्री के अतिरिक्त, इस शैली पर विभिन्न प्रकार के अध्ययन हुए हैं। खोज परिणामों के अनुसार, इस विषय पर एक पुस्तक *Segirname* (Sümbüllü, 2010b) और एक स्नातकोत्तर शोध प्रबंध *Segürnâme* (अध्ययन-पाठ-सूची) (Kete, 2008) है। इसके अलावा चार पुस्तक अध्याय और पाँच संगोष्ठी शोधपत्र हैं। अंततः, 1936 से वर्तमान तक इकतालीस लेख प्रकाशित हुए हैं।

निष्कर्ष

इस अध्ययन के माध्यम से एक नई इह्तिलाज-नामा प्रति का लिप्यंतरण और परीक्षण किया गया। इस प्रति में अठारह टिप्पणियाँ हैं जो सबसे व्यापक इह्तिलाज-नामा पाठ (Kayaokay, 2020) से भिन्न हैं। इसके अतिरिक्त, इस शैली का कालानुक्रमिक ग्रंथसूची अध्ययन शोधकर्ताओं को कार्यों का संगठित अवलोकन प्रदान करता है। यह शैली आज भी काफी लोकप्रिय है और पांडुलिपि पुस्तकालयों में अन्य प्रतियाँ मौजूद हैं।

कीवर्ड: शास्त्रीय तुर्की साहित्य, ग्रंथसूची, इह्तिलाज-नामा, सेगीर-नामा, जाफ़र अल-सादिक, कोन्या कोयुनोग्लू नगर संग्रहालय और पुस्तकालय।

Yapılandırılmış Özet:

İnsan oğlu her zaman geleceğiyle ilgilenir. Falcılık, rüyalar veya ritüeller gibi birçok farklı yöntemle geleceği tahmin etmeye çalışır. Ayrıca bu yöntemler hakkındaki bilgileri sözlü veya yazılı edebiyat yoluyla nesilden nesile aktarır. Geleceği tahmin etmeye yönelik yazılı edebiyatın bir örneği de ihtilâcnâme veya seğirnâme türüdür. Bu eserlerde yazarlar, kas veya derinin hareketi anlamına gelen ihtilâclar hakkında bilgi verirler. Bu bilgi, hareketin yorumundan ibarettir. Örneğin, birinin sağ kaşı seğirse bu onun mutlu olacağı anlamına gelir. Türün adındaki “nâme”, bunun bir kitap olduğunu gösterir. Dolayısıyla, ihtilâcnâmeler, kas veya deri hareketlerine ilişkin yorumlar içeren kitaplardır.

İhtilâcnâme/seğirnâmeler genellikle düzyazı biçimindedir, ancak bazıları Mevlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitoğ, 2014) ve Nazîrâ'da (Kaplan, 2023) olduğu gibi şiir formunda olabilir. Bunun yanı sıra, bazıları yalnızca bir yorum içerirken, diğerlerinde karşılaştırmalı yorumlar mevcuttur (Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016; Bars, 2023). Ayrıca, çoğunlukla ihtilâcnâme/seğirnâme metinlerinin yazarları belli değildir; ancak araştırmalara göre Mevlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitoğ, 2014), Mehmet İlmî (Tetik, 2019), Abdülganî bin Abdülcelîl Geredeî (Gökdemir, 2020), Avanzâde Mehmet Süleyman (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) ve Nazîrâ (Kaplan, 2023) bilinen ihtilâcnâme yazarlardır.

Bu çalışmanın amaçlarından biri de yeni, müellifi bilinmeyen tek şerhe sahip mensur bir ihtilâcnâme nüshasını transkribe ederek incelemektir. Burada incelenen metin, Konya Koyunoğlu Kent Müzesi ve Kütüphanesi'nde 12141-1 numarada “İhtilac name” adıyla kayıtlıdır. 12141 numarada “El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)” ve “İhtilac name” olmak üzere iki eser bulunmaktadır. Bu, eserin bir mecmua olduğu anlamına gelir. Deri sırtlı karton bir kapağı vardır. Mecmuanın ilk kısmı 1b-228b sayfaları arasındadır, ikincisi ise 229a-233a sayfaları arasındadır. İncelenen ikinci kısımda, sayfalar on dokuz satırdan oluşmaktadır ve tarih kaydı bulunmamaktadır. Bununla birlikte, her iki eser de benzer el yazısına sahiptir. İlkinde 1243/1828 tarihi bulunmaktadır, bu nedenle ikincisinin de o dönemde yazıldığı söylenebilir.

Metni incelemenin yanı sıra, bu çalışma ihtilâcnâmeler üzerine yapılan çalışmaların bir bibliyografyasını hazırlamayı amaçlamaktadır. Bunu başarmak için öncelikle, kavramlar arama motorlarında ve kütüphane kataloglarında ayrı ayrı aranmıştır. Erişilen tüm çalışmaların bibliyografyaları birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Tespit edilen eserler, türlerine ve kronolojik yazım zamanlarına göre sınıflandırılmıştır. Bununla beraber burada incelenen el yazmasının başkaları tarafından incelenmediği de tespit edilmiştir.

Bunların yanı sıra, çalışmanın son amacı, el yazmasında bulunan seğirme yorumlarını klasik Türk edebiyatıyla ilişkilendirmektir. Bir başlık altında, klasik Türk edebiyatındaki seğirmelerin yeri, bu edebiyattaki beyitlere göre belirlenmiştir. Klasik Türk şairlerinin genellikle göz/kaş seğirmesini sevgiliyi görmeye yormak için kullandıkları görülmüştür ve bunun, çalışmada incelenen eserle paralellik gösterdiği görülmüştür.

Tüm bunlara ek olarak, el yazmasında yüz elli sekiz seğirme yorumu bulunmaktadır, ancak her iki haya, sol ve sağ kaşlar ve burun iki kez geçtiği için, vücudun yüz elli üç bölümü yorumlanmıştır. Yorumlara göre, seğirmenin çoğunlukla olumlu haber olarak yorumlandığı söylenebilir. Ayrıca doğrudan olumsuz, nötr veya hem olumlu hem de olumsuz yorumlar da vardır. Örneğin, bir kişinin başı, gözleri, kaşları veya elleri seğiriyorsa, bu mutluluk, iyilik veya hoşluk gibi olumlu haberlere işaret etmektedir. Bir kişinin sol göz kapağı veya sağ dirseği seğirse, bu olumsuz haberlere, örneğin üzülmeye veya utanmaya işaret eder. Dudağın üstünün ya da sağ elin baş parmağının seğirmesi ise yolculuğa çıkmak veya misafir gelmesi gibi nötr haberlere işaret edebilir. Bunun yanı sıra, bir kişinin sağ gözünün kirpiği seğirse, bu iyi alışkanlığının kötüye dönüşeceğine ve bu da istediği zenginliğin artacağına işaret eder.

Klasik Türk edebiyatı ile seğirme arasındaki ilişki ve el yazmasının içeriğinin yanı sıra, bu tür hakkında farklı türde çalışmalar yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, bu konuda bir kitap (Sümbüllü, 2010b) ve bir yüksek lisans tezi (Kete, 2008) bulunmaktadır. Ayrıca dört kitap bölümü ve beş sempozyum bildirisi vardır. Son olarak, 1936'dan günümüze kadar kırk bir makale mevcuttur.

Sonuç olarak; bu çalışma ile yeni bir ihtilâcnâme nüshası tanıtılmış ve incelenmiştir. Bu nüshada, en kapsamlı ihtilâcnâme metinlerinden birinden (Kayaokay, 2020) farklı on sekiz yorum daha bulunmaktadır. Ayrıca, bu türün kronolojik bibliyografik çalışmasıyla, araştırmaların derli toplu bir hali araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Bu tür hala oldukça popülerdir ve el yazması kütüphanelerinde başka nüshaları da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, bibliyografya, ihtilâcnâme, seğirnâme, Cafer-i Sadık, Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi.

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

A Bibliographical Study on the İhtilâcnâme Genre and A New İhtilâcnâme Copy

Introduction

Curiosity is one of the basic instincts of human beings. People are always curious about what is happening around them or what will happen to them. This curiosity is also reflected in literary productions. Predictions about future events have been conveyed through works of verse or prose. An example of such works are *seğirnâme/ihtilâcnâmes*. This genre, which can be described as a form of fortune-telling, attracted a lot of attention during the Ottoman period. Today, there are many manuscripts from this period. Some of them have a known author, like *Mevlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014), *Mehmet İlmî* (Tetik, 2019), *Abdulganî bin Abdülcelîl Geredevî* (Gökdemir, 2020), *Avanzâde Mehmet Süleyman* (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) and *Nazîrâ* (Kaplan, 2023), while others don't. Some of them are in verse form, like *Mevlânâ Sevâdî* (Sümbüllü & Gözitok, 2014) and *Nazîrâ* (Kaplan, 2023), while others are not. Some of them give comparative commentaries (Bars, 2023; Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016), while others give only one interpretation to one twitching.

In Turkish, twitching is referred to as *seğirme* or *ihtilâc*. *Seğirmek* means a slight movement of the skin and the muscles just below the skin, usually somewhere on the body, according to the Turkish dictionary (Türk Dil Kurumu, 2023). Besides this, *ihtilâc* is the Arabic equivalent of the twitching, which means “a pulling with violence, straining or extracting (a thing)” and “a being or becoming agitated” (Redhouse, 2006). These words take the word *nâme*, which means “any written document; a treatise, a register; an inventory” (Redhouse, 2006) and make compound nouns that have the name of some book. Therefore, *seğirnâme* or *ihtilâcnâme* can be thought of as a book of twitching.

There are lots of twitching texts in the Ottoman period, but in this study, an unknown author's prose with a single commentary *ihtilâcnâme* text, which is at number 12141-1 in Konya Koyunoglu City Museum and Library will be examined. The book has different kinds of commentaries, such as neutral, positive, negative, or both. The large number of organs interpreted in the manuscript distinguishes this text from others. In this study, firstly, the place of twitches in classical Turkish literature will be determined and compared with the text, then a bibliography of the studies on the subject will be given, and then *ihtilâcnâme*'s transcribed text, which is given at the end, will be examined.

Twitching According to Classical Turkish Literature¹

It can be said that twitching is not very commonly used in classical Turkish poems; however, it is possible to find examples. For instance, *Lâmi'î Çelebî*, one of the 16th-century classical Turkish

¹ The couplet examples given here have been selected to include those not addressed in previous studies.

literature poets, says in one of his ghazals that the twitching of the eyebrow of the beloved either gives good news about reunion or signals death.

Yâ işâret katle eyler yâ beşâret vasladur

Her kıya bakdukca ebrûsında olan ihtilâc (Burmaoğlu, 1983, 211)

Hisâlî, one of the 17th-century classical Turkish literature poets, collects the similar first lines of the poems (*matla*) in his *Metâli'ü'n-Nezâ'ir*. The perspective of the classical Turkish poets about twitching can be seen in this book. The first couplet is from Tâcî Beg-zâde. He says that his eyes are twitching again, and he asks if it is because of the coming of the beloved. He describes the beloved as a cross-eyed daffodil.

Yine segirir gözüm ol nergis-i şehlâ mı gelür

Şadîlikler görünür yâr-ı dil-ârâ mı gelür (Kaya, 2003, 633)

'*Atâ* wrote a similar couplet to Tâcî Beg-zâde and he also says that his eyes are twitching again, and he asks that is because of the coming of the beloved. However, this time the beloved one was described as both cross-eyed and having beautiful cheeks.

Yine cânım sevinür ol ruhi zîbâ mı gelür

Yine gözüm segirür ol gözi şehlâ mı gelür (Kaya, 2003, 634)

In the same work, there is one more couplet which belongs to *Bedrî*, and is about twitching. He says that his eyes are twitching again, so he thinks he will see the beloved, and he also wants to give everything he has to her.

Yine segirür gözüm ol yâri görem gibi gelür

Yolına mâ-meleküm cümle virem gibi gelür (Kaya, 2003, 720)

Şeyhülislâm Yahyâ, one of the 17th-century classical Turkish poets, says his eyes twitch a lot, and he doesn't see his beloved. At least he wants the straw from his lover's wall to be placed in his eye. The lover cherishes even the smallest thing belonging to their beloved. Even a straw on the beloved's wall is precious to him. The lover needs the slightest sign from their beloved. In old beliefs, a straw in the eye causes tears and discomfort. However, the poet, saying, "Since I cannot see my beloved, let at least a straw from their wall prick my eye," accepts even pain because it comes from the beloved.

Şol kadar çeşmüm segirdi görmedüm didârını

Kosalar bâri gözüm üzre keh-i dîvârını (Kavruk, 2001, 510)

Nedret, one of the 18th-century classical Turkish literature poets, says in one of his ghazals that one should not read the fortune of twitching and not increase pulse because the twitching of the eye is a sign of happiness.

İbtihâc âsârıdır çeşmi segirmek âdemin

Bakma fâl-ı ihtilâca koyma bâle ihtilâc (Şahin, 2017, 246)

It can be easily seen from these sample couplets that classical poets relate twitching, especially eye twitching, with seeing the beloved. Also, eyebrow twitching can be used in classical Turkish poems. When these couplets were compared with the *ihtilâcnâme* text that was studied, it can be seen that they are parallel. In the first four lines of page 229b, the manuscript says that if one's right or left eyebrow twitches, he will find happiness or be rich. If his right eye twitches, he will reach his desire. So, the twitchings usage and the text overlap on this matter.

1. Bibliography about *Seğirnâme/İhtilâcnâmes*²

So far, several studies have been conducted on *seğirnâme/ihtilâcnâmes*. Generally, researchers prefer to write articles about this genre. Some of them work on only one copy, and on the other hand, some of them work on more than one. At the same time, there are also studies of prose and verse types of *seğirnâme/ihtilâcnâmes*. This list of works is sorted by the genre of study and chronologically listed about *seğirnâme/ihtilâcnâmes*.

Book:

1. *Seğirname* (Sümbüllü, 2010b)

Master Thesis:

1. *Segürnâme (İnceleme-Metin-Dizin)* (Kete, 2008)

Book Chapter:

1. “Türkische Turfan Texte VII: Mit Sinologischen Anmerkungen von Dr. W. Eberhard” (Arat, 1936)*
2. “Türkische Zuckungsbücher” (Zieme, 2002)
3. “İhtilâcnâme (Demir, 2004a)” and “İhtilâcnâme’nin Sadeleştirilmesi” (Demir, 2004b)
4. “İhtilâc-nâmeler” (Ersoy, 2009)

Symposium Paper:

1. *Seğirnâmeler* (Wannig, 1991)³
2. Gazi Hüsrev Kütüphanesinde Bulunan 16. Yüzyıla Ait Bir Seğirnâme Risalelerinden Hareketle Fâl ve Kâhanet (Sümbüllü, 2010a)
3. Bilinmeyen Bir Seğir-nâme Yazması (Sertkaya, 2011)
4. Süleymâniye Kütüphanesi’nde Yer Alan Bir Seğir-nâme Örneği (Top, 2016)
5. Türk Kültüründe Seğirname/Seğriknameler ve Yeni Bir Seğirname/Seğrikname Örneği (Yılmaz, 2018)*

Research Article:

1. “Eski Bir Seyirme-nâme” (Özergin, 1967)
2. “Zwei Türkische Zuckungsbücher, (Seğirnâme)” (Zajaczkowski, 1967)*
3. “Türkçe İki “Seğirnâme Kitabı” Üzerine” (Özer, 1969)
4. “Segir-nâme” (Ersoylu, 1985)
5. “Segir-nâme II” (Ersoylu, 1992)
6. “Türk Edebiyatındaki Seğir-nâme ve Çin-nâme Türlerinden Birer Örnek” (Tatçı, 1993)⁴
7. “Bir İhtilâc-name Üzerine” (Özçelik, 1996)
8. “Türkçe Bir Segir-nâme Üzerine” (Karaatlı, 1999)
9. “Seğir-nâme ve Segirmek Manaları Üzerine Bir İnceleme” (Sümbüllü, 2007)

² In this section * sign indicates that the publication has been confirmed but its published form cannot be accessed.

³ This is only an abstract text.

⁴ The same article was later published in the book: (Tatçı, 1997)

10. “Karayca Bir İnceleme: Sekirme Yoraları” (Çulha, 2009)
11. “Bir Tür Fal Kitabı: İhtilâc-nâme” (Özyaşar, 2010)
12. “Bir Seğirname Örneği” (Süer, 2011)
13. “Gaybî Bir İlim Şubesi Olarak İhtilâc-nâmeler ve Mevlânâ Sevâdî’nin Manzum İhtilâc-nâmesi” (Sümbüllü & Gözitok, 2014)
14. “Yeni Bir Seğir-nâme Yazması Üzerine” (Yastı, 2015)
15. “İngiltere Kütüphanelerinde Kayıtlı Dört Seğirname Üzerine” (Daşdemir, 2016)
16. “Bir Seğir-name Nüshası (Mert, 2016)
17. “Yeni Bir İhtilâcnâme Nüshası Üzerine Değerlendirme” (Sümbüllü, 2016)
18. “Seğir-nâme -A Copy in Riccardiana Library, Florence-” (Eroğlu, 2017)
19. “Yeni Bir İhtilâcnâme/ Seğirnâme Nüshası” (Yalap, 2017)
20. “Vatikan Kütüphanesindeki Türkçe "İhtilaçname" Nüshası (Giriş-Metin-İnceleme-Dizin” (Çakmak, 2018)
21. “Bir İhtilâcnâme Hakkında” (Kurgun, 2018)
22. “Yeni Bir İhtilâc-nâme Metni Üzerine Değerlendirmeler” (Polat, 2018)
23. “Seğir-nâmeler ve Latif’in Seğir-nâmesi” (Kılıç, 2018)⁵
24. “Mehmet İlmî’nin Segirnâme ve Çinnâmesi” (Tetik, 2019)
25. “Abdulganî bin Abdulcelîl Gerede’î’nin Risâle-i Segürnâme’si” (Gökdemir, 2020)
26. “Yeni Bir İhtilâc-Nâme-Segir-Nâme Nüshası Üzerine” (Kayaokay, 2020)
27. “Leipzig Kütüphanesinde Kayıtlı Bir Seğir-name Üzerine” (Muratoğlu, 2020)
28. “Bir İhtilâc-nâme Nüshası -Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü 2705-” (Eroğlu, 2020)
29. “Yeni Bir Seğirnâme Nüshası Üzerine” (Kaba, 2021)
30. “Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesinde Kayıtlı Bir Seğir-nâme Nüshası Üzerine” (Güngör, 2022)
31. “Yeni Bulunan Mensur Bir İhtilâc-nâme Örneği Üzerine” (Uz, 2022)
32. “Yazarı Bilinmeyen 1758 Tarihli Yeni Bir Seğirname Nüshası Hakkında” (Yazar & Beyhan, 2022)
33. “Yeni Bir Karşılaştırmalı Seğirname Nüshası Üzerine Değerlendirmeler” (Bars, 2023)
34. “Nazîrâ’nın Manzum Çinnâme ve Seğirnâmesi” (Kaplan, 2023)
35. “Bir Seğirnâme Örneği: Avanzâde Mehmed Süleyman’ın A’zâ Seğirmesi” (Küçük Yıldız Gözelce & Karaca, 2023)
36. “Segirname’nin Yeni Bir Yazma Nüshası Üzerine” (Bekar & Güngör, 2024)
37. “Bir İhtilâc-nâme Örneği: Hâzâ Kitâbu İskender-nâme-i İhtilâc” (Büyükdada, 2024a)

⁵ In the introduction of the article in question, it is stated that the study was produced from a paper previously presented at the International Turkish Language and Literature Symposium held in Erzurum on May 12-14, 2017. Since the paper and the article are studies on the same manuscript, the more comprehensive article has been added to the bibliography.

38. "Müellifi Bilinmeyen Mensur Bir İhtilâc-Nâme Örneği" (Büyükada, 2024b)
39. "Hâzâ Kitâb-ı Segir-nâme" (İnceleme-Metin) (Tuğluk, 2024)
40. "Gayb Âleminin Kapılarını Aralayan Bir Eser: İhtilâc-Nâme" (Elbir & Çelik, 2025)
41. "Paris Millî Kütüphanesinde Yer Alan Müellifi Meçhul Bir İhtilaçname" (Karaboğa & Altınova, 2026)

2. About the Copy Numbered 12141-1 in the Konya Koyunoğlu City Museum and Library

The work in question is registered under the name "İhtilac name" at number 12141-1 in Konya Koyunoglu City Museum and Library. It is in the second part of a *mecmua* with a leather spine and a carton cover. The first part of the *mecmua* is recorded with the name of "El İşare fi İlmi-l İbâre (Tabirname)" and has the date 1243/1828. The first work is on 1b-228b, and the second work is on pages 229a-233a. Both works have nineteen lines per page. There is no date in the second work; however, most likely because of the usage of similar handwriting, the library records registered the second work with the date 1243/1828 as well. Both works have headlines with another type of handwriting in the beginning. These titles are the same as the library records.

The present text is written with black ink, and in the text, the expression "eger" is written in bold. Every "b" side of the folios has *müş'irs* and these show the beginning word of the "a" side of the following folio. Some examples of *segirnâmes* can begin directly, but this text begins with *besmele*, *hamdele*, *salvele*, and a short explanation with the heading of the work.

Ammâ ba'd bu *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*'dir. Âdemde 'azâlar segirse hikmetin bildirir. Pes Rûm hekîmleri 'ömrlerin tecrîbe kılmak içinde şarf kıldılar Zû'l-ı-karneyn 'aleyh neshe hoş görüp dâ'im belinde dutardı bunuñla 'amel iderdi. Hârûnu'r-Reşid dahı bu nüshayı dâ'im belinde dutardı bununla fâhr iderdi. Bilgil ki 'azâlar seğıirmede bu tarîk üzerindedir. (229a)

According to this explanation, the heading of the work is *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*, and it provides information related to the wisdom of the twitching body parts. Also, Anatolian physicians devoted their whole lives to experiencing this information. *Zûlkarneyn* and the Abbasid khalifah *Harun Reşid* carry this on their waistline and are proud of it. Thus, the reader must know that twitching of body parts means what is described in this text. Then the writer gives information about twitching parts of the body and their meanings throughout the text and at the end warns the reader once again.

Bilgil ki Ca'fer-i Şâdık eydür. Bu nüsha elüme girdi. 'Acem dilince idi. Diledüm ki Türkçe beyân eyledüm tâ kim 'amel idenler tutıcak fâ'ide ideler. Ben miskîni du'âdan unutmayalar. Girü dönüben fikr eyledüm. Evvel tecrîbe eyledüm. Andan Türkçe döndürdüm. Fi'l-cümle bu mübârek nüshayı tecrîbe kıldum. Râst oldığı bildüm. (233a)

In this passage, the writer begins a sentence with Ja'far al-Sadiq, who is the sixth imam of the Twelvers. He stated that the original work belonged to Ja'far al-Sadiq, saying "Ja'far al-Sadiq says," and wrote a Turkish translation of the Persian copy he had seen. After this sentence, there is a Quranic verse from Surah al-Anam which means the keys of the unseen are with Allah; no one knows them except Allah. It is unclear who makes this quote -the writer or the copyist- but it can be said that the text finishes with the confession of faith.

3. Interpretations of the Twitching Organs and Body Parts

First, it must be stated that this text is written for men. In the beginning, the reader can think that the writer makes commentaries for both genders, but some interpretations, such as taking a beautiful wife, make the reader think that the writer accepts the reader as a man. So, the text is translated as the twitching person is a man, not a woman. According to the text, there are one hundred

and fifty-nine interpretations, but left and right eyebrows, both testicles and nose are mentioned twice, so in total there are one hundred and fifty-four different parts of the body interpreted.

In accordance with the commentaries, it can be said that twitching is mostly interpreted as a positive sign. On the other hand, there are also directly negative, neutral or both positive and negative interpretations. In this respect, first the positive ones, second the negative ones, third the neutral ones, and lastly the meanings of both, along with the related parts of the body, will be discussed in this study.

3.1. Organs and Their Parts Whose Twitching is Referred to as Positive Signs

According to the text, 103 twitching signs are related to positive signs. Here, comments that are thought to have a positive impact on human psychology are treated positively within the text. For instance, they can be having goodness, happiness or be rich. To avoid confusion, all kinds of comments in the text have been categorized as follows.

Table 1: The Location and Interpretation of Organs and Limbs Whose Twitching is Considered a Positive Sign in the Text

	Folio/Line	Twitching Organ/Part	The Interpretation in the Text
1.	229a/8	head	will get greatness, sultanate
2.	229a/9	head circumference	will get greatness and possessions
3.	229a/9-10	right side of the head	returns early from trip
4.	229a/10-11	left side of the head	rules with a complete sense of power
5.	229a/11-12	front of the head	will get greatness over society, receive many victories and be rich
6.	229a/12-13	back of the head	will get greatness over society and that society will obey him
7.	229a/14	forehead	will go on a journey than come back and find good
8.	229a/15	right side of the forehead	will make favor and have good deeds
9.	229a/16	left side of the forehead	will reach his desire
10.	229b/1-2	right eyebrow	will get happiness, goodness and reach his desire
11.	229b/2-3-5-6	left eyebrow	will be rich, self-sufficient and reach his desire
12.	229b/3-4	right eye	will reach his desire
13.	229b/5-6	left eye	will be rich, self-sufficient
14.	229b/6-7	between the eyebrows	will see a friend and be happy
15.	229b/7-8	corner of the right eye	will turn his bad habit into a good one
16.	229b/8-9	corner of the left eye	will reach his desire and be happy
17.	229b/11-12	right eyelid	will find comfort and be happy
18.	229b/15-16	lower eyelash of left eye	will receive blessing from the grand
19.	229b/16-17	below the left eye(?) ⁶	will find comfort and be happy
20.	229b/17-18	lower eyelash of right eye	friendship
21.	229b/18-19	pupil of right eye	if has an illness it will heal
22.	230a/2-3	right eyelash	will see someone that he hasn't seen for a long time
23.	230a/4	left eyelash	will be happy about something
24.	230a/5	right eye contour	will be happy

⁶ The organ could not be read entirely.

25.	230a/6-7	left eye contour	will hear a word and that becomes real
26.	230a/7	sclera of right eye	will meet saintliness and be happy
27.	230a/9-10	nose side of the right eye	will progress and be happy
28.	230a/10-11	nose side of the left eye	his wise boy will be born
29.	230a/15-16- 230b/1-2	entire nose	will be rich and self-sufficient and will be in love
30.	230a/17-18	left side of the nose	will reach happiness without doubt
31.	230a/18-19	the right side of the corner of the nose	will be happy
32.	230b/3	right side of the mouth	will be happy
33.	230b/3-4	left side of the mouth	will get goods and be happy
34.	230b/4-5	upper lips	will find his loss one
35.	230b/5-6	lower lip	will devastate his enemy
36.	230b/6-7	lips	a great and wealthy person will mention him with charity or will kiss someone
37.	230b/7-8	dimple	will kiss his love
38.	230b/8-9-10	tongue	his needs and whatever he says will be accepted
39.	230b/13	chin dimple	will cause greatness
40.	230b/14	throat	will do a good deed and eat good food
41.	230b/14-15	right side of the throat	will praise him and have goods without struggle
42.	230b/16-17	right side of the neck	will acquire a lot of wealth without any effort
43.	230b/19- 231a/1	the entire neck area	will ask for a good end (fate) for himself
44.	231a/2	left side of the neck cavity	will get greatness and happiness
45.	231a/3-4	entire throat	will born his baby as boy and see favour from him and his sorrow will go and be happy
46.	231a/4-5	right chin	will get greatness and richness
47.	231a/5	left chin	will have good luck
48.	231a/7	right shoulder	will keep up his business
49.	231a/8-9	left elbow	will hear news from the grand and be happy
50.	231a/9	right hand	will be safe from the disease
51.	231a/10	left hand	will fulfill his need
52.	231a/11-12	index finger of the right hand	will guide people to deed/ auspicious
53.	231a/12-13	middle finger of the right hand	will do a good deed and it results to happiness
54.	231a/13-14	ring finger of the right hand	will find a thing in hand and be happy
55.	231a/16	index finger of the left hand	will guide people to deed/ auspicious
56.	231b/3-4	left armpit	will find happiness
57.	231b/4	right cheek	will reach wisdom with wisdom
58.	231b/4-5	left cheek	will find happiness
59.	231b/6-7	left side of the back	will find happiness
60.	231b/7-8	middle of the back	will reach wisdom with wisdom

61.	231b/8-9	right side of the back chest	will be safe from sorrow
62.	231b/10	left side of the back chest	will find his lost goods
63.	231b/12-13	right side of the chest	a honorable person will come to his house
64.	231b/14-15	upper chest	will take a wife
65.	231b/15-16	lower chest	will take a beautiful wife
66.	231b/16	waist	will have happiness
67.	231b/17	right breast	Allah will convey charity to him
68.	231b/18	left breast	will have happiness
69.	231b/19	belly	will have happiness
70.	232a/1-2	groin	will have happiness
71.	232a/2-3	left part of the backside	will have happiness
72.	232a/3-4	entire backside	Allah will give him happiness
73.	232a/4-5	phallus	his cattle and goods will be much
74.	232a/5-7	both testicles	will born a baby boy and achieve his goal
75.	232a/7	right testicle	will have happiness
76.	232a/7-8	bottom of the phallus	will have sexual intercourse
77.	232a/8-9	right thigh	will have praise and be sure about sultans
78.	232a/9-10	left thigh	a dear friend will come from far away
79.	232a/10-11	outside of the right thigh	will be noble in the eyes of the people
80.	232a/11	outside of the left thigh	will be good news and happiness
81.	232a/12	inside of the right thigh	will relieve from sorrow
82.	232a/12-13	inside of the left thigh	will reach his goal
83.	232a/13-14	inner thigh	will be rid of difficulty
84.	232a/15	left knee	will be free from slander and be wellness
85.	232a/16-17	right shin	will go voyage, his work will be good and his eyes will be happy
86.	232a/16	left shin	his enemy will be destroyed
87.	232a/17-18	right heel	his cattle will be much
88.	232a/18-19	left heel	will find health and well-being
89.	232b/1-2	outside of the left heel	will have good livelihood
90.	232b/2-3	inside of the left heel	will reach his goal
91.	232b/4	under the left heel	will be happy
92.	232b/5	back of right heel	will see a friend and happy
93.	232b/7-8	top of the left foot	his lost one will come or take beautiful wife on journey
94.	232b/9	sole of the right foot	his line will have victory
95.	232b/10-11	outer ball of the left foot	safety will come back to war and religion, be happy
96.	232b/11-12	big toe of the right foot	will be happy
97.	232b/13-14	middle toe of the right foot	if he goes war, he will find safety and wellness
98.	232b/14	big toe of the left foot	will be happy
99.	232b/16-17	middle toe of the left foot	will be happy
100.	232b/17	little toe of the left foot	will pray much

101.	233a/1-2	any of the foot toes	will be happy
102.	233a/1-2	any of the toenails	will be happy
103.	233a/2-3	all body	will pray and worship a lot and that accepted by Allah

3.2. Organs and Their Parts Whose Twitching is Referred to Negative Signs

According to the text, 29 twitching signs are related to negative signs. Here, comments that are thought to have a negative impact on human psychology are treated negatively within the text. For instance, they can be interpreted as feeling sorrow, shame or hearing hurtful words.

Table 2: The Location and Interpretation of Organs and Limbs Whose Twitching is Considered a Negative Sign in the Text

	Folio/Line	Twitching Organ/Part	The Interpretation in the Text
1.	229a/19-229b/1	left ear	will hear news that give melancholy to him
2.	229b/4-5	tip of the tail of the right eyebrow	will get upset because of hearing hurtful words
3.	229b/12-13	left eyelid	will sad about something and cry
4.	230a/1-2	pupil of left eye	will become a subject of gossip with mischievousness for a while
5.	230a/8-9	sclera of left eye	people will talk behind his back
6.	230a/16-17	right side of the nose	will quarrel with someone and take them to the judge
7.	230a/19-230b/1	the left side of the corner of the nose	will feel sorrow because of somebody
8.	230b/15-16	left side of the throat	a person will talk badly behind his back
9.	231a/1-2	right side of the neck cavity	will cause hostility with the enemy.
10.	231a/7-8	right elbow	his enemy will be happy
11.	231a/15-16	thumb of the left hand	will occur sorrow
12.	231a/17	middle finger of the left hand	will be sorrowfull
13.	231a/19-231b/1	nails of the right hand	someone will sue him and the qadi will judge
14.	231b/2	nails of the left hand	Allah must be angry at him and he has to repent
15.	231b/3	right armpit	will occur sorrow
16.	231b/5-6	right side of the back	will occur fear
17.	231b/8-9	right part of the side	a damage will reach to him
18.	231b/13-14	left side of the chest	will do something and be ashamed
19.	231b/16-17	heart	will feel sorrow because of something
20.	232a/2	right part of the backside	will be sorrowful
21.	232a/6	left testicle	will be worried
22.	232a/14-15	right knee	hear hundreds of words and be sorrow
23.	232a/19	outside of the right heel	has committed many sins and needs repent.
24.	232b/3-4	under the right heel	the grand will hurt and suffer
25.	232b/5-6	back of left heel	will cause enmity with the enemy
26.	232b/10	outer ball of the right foot	will be sorrowful
27.	232b/12-13	index toe of the right foot	will reach sorrow and he will cry
28.	232b/18-19	right foot	will hear bad news and feel devastated from that news

29.	232b/18-19	all of the toes of the right foot	will hear bad news and feel devastated from that news
-----	------------	-----------------------------------	---

3.3. Organs and Their Parts Whose Twitching is Referred to Neutral Signs

According to the text, nine twitching signs are related to neutral signs. These are neither positive nor negative things. For example, if one's top lip twitches, they will stay same. The reader's situation is not certain. If he is in a bad situation, this will continue, or if he is in a good situation, it will also continue. This is not obvious, so the interpretation can be seen as neutral.

Table 3: The Location and Interpretation of Organs and Limbs Whose Twitching is Considered a Neutral Sign in the Text

	Folio/Line	Twitching Organ/Part	The Interpretation in the Text
1.	229a/19	right ear	will hear a news
2.	230b/2	top of the lip	will stay same
3.	231a/10-11	right thumb	will give journey
4.	231a/17-18	ring finger of the left hand	will give a thing and news will come from his friend
5.	231a/18-19	little finger of the left hand	a guest will come to his house
6.	232b/1	inside of the right heel	will go to long distance journey
7.	232b/15-16	index toe of the left foot	will give journey
8.	232b/19-233a/1	left foot	will go journey soon
9.	232b/19-233a/1	feet	will go journey soon

3.4. Organs and Their Parts Whose Twitching is Referred to Both Positive and Negative Signs

According to the text, some twitching signs were interpreted both positively and negatively. For instance; if one's nape twitches, he will feel sorrow quickly also, if he gives worldly goods to war, he will find safety. On the other hand, some commentaries have transformed the situation from negative to positive or vice versa. For example, if the area under the tongue twitches, it indicates that it will cause animosity, but triumph will again be his.

Table 4: The Location and Interpretation of Organs and Limbs Whose Twitching is Considered both Positive and Negative Signs in the Text

	Folio/Line	Twitching Organ/Part	The Interpretation in the Text
1.	229a/17-18	nape	will feel sorrow quickly
			if he gives worldly goods to war, he will find safety
2.	229b/9-10-11	eyelash of the right eye	his good habit will turn into a bad one
			the wealth he desires will increase
3.	229b/13-14-15	lower eyelid of the left eye	will feel sorrow for one reason
			will have struggle with somebody but have victory
4	230a/11-12	right cheek	bad news will arrive and he won't finish his work
			will be sick and come back healthy
5.	230a/12-13-14-15	left cheek	will do one thing and become famous, will regret
			a cultivated, wise boy will be born.
6.	231a/5-6-7	right biceps	will feel worried but go back quickly
			will find mature thing
7.	232b/6-7	top of the right foot	will be happy from poor
			will be a bloody war
8.	231b/11-12	the middle of the kidney	a thing will come to him in that time

			will go to journey and something bad will happen to him immediately
9.	231b/18-19	stomach	will find illness, health and be happy
10.	230b/11-12	sublingual	will cause animosity, but triumph will again be him
11.	230b/12-13	jawbone	will cause animosity, but triumph will again be him
12.	230b/17-18	left side of the neck	goods will come to his hand but with struggle
13.	231a/14-15	little finger of the right hand	will find goods but get lost it quickly

Evaluation and Conclusion

The books about twitching are called *segirnâme* or *ihtilâcnâme* in Turkish literature. Today, researchers conduct many studies on them. There is a master's thesis, a book, four book chapters, five symposium papers, and forty-one articles about this genre. Besides, classical Turkish poets use twitching examples in their works. They use twitching of eyes and eyebrows in their poems. Especially, eye twitching relates to seeing the beloved. However, these examples are not very common.

The text under review is in the Koyunoglu City Museum and Library at number 12141-1, between folios 229a-233a. This copy does not contain any information about the writer's name and begins with *besmele*, *hamdele*, and *salvele*. After that, there is a heading of the book and brief information about what it involves. In total, there are one hundred and fifty-four different body parts and organs that are interpreted in the text. One hundred and three of them are related to positive signs. Twenty-nine of them are related to negative ones. Nine of them are related to neutral ones and thirteen of them are related to both positive and negative ones. This copy is written in prose and mostly gives one comment for one twitching.

In the literature on twitching, one manuscript is known to contain the most interpretations of twitching, with a total of 161 interpretations (Kayaokay, 2020). The text that ranks second in terms of the number of organs contains 151 organs (Yastı, 2015). In this respect, it can be said that the text examined here is one of those texts containing a large number of organs with a total of 154. Also when the text is compared with the first one; the interpretation of the back of the head, right side of the forehead, tip of the tail of the right eyebrow, between the eyebrows, sclera of both eyes, nose, top of the lip, right and left chin, ring finger of the left hand, stomach, left testicle, outside and inside of the left thigh, under the right and left heel, all of the nails of the feet were not commented on that text. Thus, 18 interpretations that differ from Kayaokay's text were added to the literature along with Koyunoglu's manuscript. It aims to contribute to new studies on this genre by presenting and examining a new text of *ihtilâcnâme* written in prose with one commentary and also by collecting the studies on this genre.

Transcribed Text⁷

[229a]

1. Bismillâhirrahmanirrahîm
2. Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn ve şallallâhu ʿalâ seyyidînâ Muḥammedin ve âlihi ecmaʿîn.
3. Ammâ baʿd bu *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*ʼdir. Âdemde ʿazâlar segirse hikmetin
4. bildirir. Pes⁸ Rûm hekîmleri ʿömrlerin tecrîbe kılmak içinde

⁷ The transcription of the text followed to the guidelines of *Tenkitli Neşir Kılavuzu* (Açıl et al., 2022). The interpreted organs are written in bold. Photographs of the unreadable parts of the content have been placed in the relevant area.

⁸ Pes: + hekîmleri

5. şarf kıldılar Zü'lkarneyn ʿaleyh neshe hoş görüp dā'im belinde dutar
 6. dı bunuñla ʿamel iderdi. Hārūnu'r-Reşīd dañı bu nüshayı dā'im belinde
 7. dutardı bununla fahr iderdi. Bilgil ki aʿzālar segirmede
 8. bu tarīk üzerindedir kim **baş** segirse ululuk pādīşāhlık bula başda.
 9. **Çevresi** segirse uluğla māl bula. Eger **başuñ sağ yanı** segirse
 10. seferden tīz girü gele. Eger **başuñ şol yanı** segirse ululuk
 11. bulup merdāne taşarruf bula. Eger **başuñ öñi** segirse bir kavm üze
 12. rine ulu ola çok fütūh eline gire bay ola. Eger **başuñ**
 13. **ardı** segirse bir kavm üzerine ulu ola ve ol kavm aña muṭīʿ
 14. ola. Eger **alnı** segirse sefere fedālīgı(?) yirine gelüp māl bula.
 15. Eger **anuñ sağ yanı** segirse hayr işleye şevāb bula.
 16. Eger **alnun şol yanı** segirse murādına irişe.
 17. Eger **eñsesi** segirse sehelce guşsa vāķiʿ ola.
 18. Dünyā mālına arturı(?) dañı dimişler ki sefere vire selāmet gele.
 19. Eger **sağ kulağı** segirse bir haber işide. Eger **şol kulağı**
- [229b]

1. segirse bir haber işide ki andan melālet ola. Eger **sağ kaşı** segirse
2. şādlık ve devlet bula. Eger **şol kaşı** segirse bay⁹ ola ve kimesneye
3. muhtāc olmaya. Eger **sağ kaş** ile **şol kaşı**, **sağ gözi** bile
4. segirse murādına irişe. Eger **sağ kaşında kuyuruğı ucu** segirse
5. katı söz işidüp melūl ola. Eger **şol kaşı**, **şol göziyle**
6. segirse bay ola kimesneye muhtāc olmaya. Eger **iki kaşınun arası**
7. segirse bir d[o]stun göre şāz ola. Eger **sağ gözinüñ ucu** segirse
8. bir yaramaz hūyı eyüye döne. Eger **şol gözinüñ ucu**
9. segirse¹⁰ murādına irişüp şād¹¹ ola. Eger **sağ gözinüñ kipürigi**
10. segirse bir eyü hüydān yaramaza döne. Ve Rūm hekimleri eydür
11. ki murādına degi(?) mālı arta. Eger **sağ gözinüñ kabağı** segirse
12. eyülige irişüp şāz ola. Eger **şol¹² gözinüñ kapağı** segirse
13. bir nesne içün melūl ola ağlaya. Eger **şol gözinüñ**
14. **aşağa kapağı** segirse bir sebep-ile guşsalu ola, bir kişi-y-le cenge
15. düşe ammā zafer anuñ ola. Eger **şol gözinüñ aşağı**

⁹ Spelled “yāy” in the text.

¹⁰ “ucu segirse” is written twice in the text.

¹¹ Spelled “sād” in the text.

¹² It has to be “şol” according to meaning of the text. But in the text it is written as “sağ”.

16. **ķirpigi** segirse bir uludan nigāh ola. Eger **şol gözinüñ**
17. **yöñ (?) aşığı** segirse şāz ola ve rāhat bula. Eger **şag göz**
18. **inüñ aşığı kirpigi** segirse anı d[o]stluğa añlar. Eger **şag gözi**
19. **nüñ bebegi** segirse eger ‘illeti var ise ‘illeti gide.

[230a]

1. **eger şol gözinüñ bebegi**¹³ segirse bir zamān
2. yaramazlıkla¹⁴ ādemlerden dile düşe. Eger **şag gözinüñ**
3. **ķirpigi** segirse çokdan berü görmediği kimesneyi göre. Eger
4. **şol gözinüñ kirpigi** segirse bir nesne üzerine sevine.
5. Eger **şag gözinüñ çevresi** segirse şāz ola. Eger
6. **şol gözinüñ çevresi** segirse bir söz işide, gerçek
7. ola. Eger **şag gözinüñ ağı** segirse ululuk dege sevine.
8. Eger **şol gözinüñ ağı** segirse ardınca yüz söz
9. söylerler. Eger **şag gözinüñ burnundan yaña** segirse işi
10. yüriye şāz ola. Eger **şol gözinüñ burnundan yanı** segirse
11. oğlu toğa ‘ākıl ola. Eger **şag yañağı** segirse anda yaman
12. haber gele işi bitmeye ve hāste ola girü şag gele. Eger **şol**
13. **yañağı** segirse murādına irişe veyāhūd bir iş işleye
14. adlu ola ve öyle(?) işe peşimān ola ve dahı dimişler kim bir görgülü
15. ‘ākıl oğlu toğa eger **burnı tamām** segirse bay ola kimesneye
16. muhtāc olmaya. Eger **burnınuñ şag yanı** segirse bir kimesne-y-le
17. ceng idüp kağıya vire. Eger **burnınuñ şol yanı**
18. segirse gümānsuz şādlığa irişe. Eger **burnınuñ ucınuñ**
19. **şag yanı** segirse şāz ola. Eger **burnı ucınuñ**

[230b]

1. **şol yanı** segirse bir kimsenüñ sebebden guşşalu ola. Eger **burnı**
2. segirse sevgilü ola. Eger **ţudağı üsti** segirse öyle kıla. Eger
3. **ağzınuñ şag yanı** segirse şāz ola. Eger **ağzınuñ şol**
4. **yanı** segirse eline māl gire, şāz ola. Eger **yukaruki ţudağı**
5. segirse gāyib olmış kimesnesi gele. Eger **aşığı dudağı** segirse
6. düşmānına kıahr eyleye. Eger **iki ţudağı** bile segirse devletlü anı
7. kıayrla añmış ola. Rūm hekīmleri dirler kim bir kimesneyi öpe. Eger

¹³ “eger şol gözinüñ” written twice in the text.

¹⁴ The suffix “lık” is written with *lam* and *kef* letters.

8. **eñek çukurı** segirse sevdiğin öpe. Eger **dili** segirse Rümiler
9. dīvānında şöyle dimişler ki hāceti revā bula, her ne söylerse
10. qabūl ola. Ve Hindīler didiler ki dosta irişüp selāmet ola.
11. Eger **dilinüñ altı** segirse hūşūmete vāķi^c ola ammā nuşret
12. girü anuñ ola. Eger **eñegi** segirse ki hūşūmete vāķi^c ola ammā
13. nuşret anuñ ola. Eger **eñegi(?) [çukurı]** segirse ʿazīzlige delālet ola. Eger
14. **boğazı** segirse eyü iş işleye hoş taʿām yiye. Eger **boğazınüñ**
15. **şag yanı** segirse aña bir kimesne medh ü şenā ide. Eger **boğazınüñ**
16. **şol yanı** segirse bir kimesne anuñ haqqına şer söyleye. Eger **boynınüñ**¹⁵
17. **şag yanı** segirse zahmetsiz eline çok māl gire. Eger **boy**
18. **nınüñ**¹⁶ **şol yanı** segirse girü eline māl gire ammā zahmetile.
19. Eger **boyunu çevresi** segirse **tamām** Haq subhānehu ve teʿālādan kendisi
[231a]
1. ʿākıbet dimegi gerek. Eger **boynu çukurnuñ şag yanı** segirse düşmānla
2. hūşūmete vāķi^c ola. Eger **şol yanı** segirse ʿizzet ve devlet bula.
3. Eger **boynu tamām** segirse bir oğlı toğa ve andan çok eylik göre
4. guşşası gide şāz ola. Eger **şag çeñesi** segirse ululuk ve baylık
5. bula. Eger **şol çeñesi** segirse bahtı eyü ola. Eger **şag bazusu**
6. segirse bir guşşa düşe ammā girü tiz gide. Yāhūd irmiş nesne
7. bula. Eger **şag omuzu** segirse işi yūriye. Eger **şag dirsegi**
8. segirse düşmānı sevine. Eger **şol dirsegi** segirse ululardan
9. haber dege şāz ola. Eger **şag eli** segirse ʿilletden emīn ola. Eger
10. **şol eli** segirse hāceti revā ola. Eger **şag elinüñ baş pa[r]mağı**
11. segirse sefer vire. Eger **şehādet barmağı** segirse halkı eyü işe
12. kulavuzlana. Eger **orta parmağı** segirse bir iş işleye kim andan şāz
13. lıklar hāşıl ola. Eger **dördünci parmağı** segirse elde bir nesne bula
14. sevine. Eger **şırça parmağı** segirse māl bula ammā elinden girü
15. tiz gide eger **şol elinüñ baş parmağı** segirse guşşa vāķi^c
16. ola. Eger **şehādet parmağı** segirse halkı hayr işe kula[vu]zlaya.
17. **Orta parmağı** segirse guşşalu ola. Eger **dördünci parmağı** segirse
18. dostundan haber gele, bir nesne vire. Eger **şırça parmağı** segirse
19. evine bir konuk gele. Eger **şag elinüñ dırnaqları** segirse bir

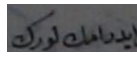
¹⁵ It has to be “boynınüñ” according to meaning of the text. But in the text it is written as “boğazınüñ”.

¹⁶ It has to be “boynınüñ” according to meaning of the text. But in the text it is written as “boğazınüñ”.

[231b]

1. bir kimesneyle aña da°vā vāķi° ola tā kim qāđıya qāđı hūkm ide. Eger
2. **şol tırnaqları** segirse Hāq te°ālā aña hışm itmiş ola tevbe eyleye.
3. Eger **şağ koltuğı**¹⁷ segirse guşşalu ola. Eger **şol koltuğı**¹⁸ segirse
4. şāzlık bula. Eger **şağ yanağı** segirse şāzlık bula. Eger **şol yanağı**
5. segirse ululuk bula ve pāyelik bula. Eger **arqasınıñ [şağ] yanı** segirse
6. kōrkuluk vāķi° ola. Eger **arqasınıñ şol yanı** segirse şāzlık
7. bula. Eger **arqasınıñ ortası** segirse hikmetlikle hikmetlige
8. irişe. Eger **pehlüsünü şağ yanı** segirse aña bir ziyān
9. irişe. Eger **şağ pehle göğüsü** segirse guşşalardan emīn ola.
10. Eger bu kere ki **şol** segirse elinden gitmiş mālı eline gire. Eger
11. **bögreginiñ ortası** segirse ol vaqt içinde aña nesne gele ve
12. yāhūd kend[i] sefere gide tiz hāl gele. Eger **kögz[i]nüñ şağ yanı**
13. segirse evine bir kişi gele ki ol a°lā gibi ola. Eger **kögziniñ**
14. **şol yanı** segirse bir iş işleye şerm-sār ola. Eger **kögziniñ**
15. **üstü** segirse °avret ala. Eger **kögziniñ altı** segirse bir güzel °avret
16. ala. Eger **beli** segirse şāzlık irişe. Eger **yüregi** segirse bir sebebdan
17. guşşalu ola. Eger **şağ memesi** segirse Hāq te°ālā aña hayr irgüre. Eger
18. eger¹⁹ **şol memesi** segirse ve devlete gire. Eger **qarnı** segirse
19. şayruluk ve şıhhatlık bula, sevine. Eger **göbegi** segirse şāzlık irişe.

[232a]

1. hikmetleri ola. Eger **qasığı** segirse şāzlık ve sevinmek
2. bula. Eger **oturaq yiriniñ şağ yanı** segirse guşşalu ola. Eger **oturaq**
3. **yiriniñ şol yanı** segirse şāzlık ola. Eger **ikisi birden** segirse
4. Hāq te°ālā aña şāzlık ola. Eger **zekerı** segirse tavar māl öküş
5. ola. Eger **iki hāyası** segirse oğlu toğa. Eger **şağ hāyası** segirse
6. sevine şāzlık bula. Eger **şol hāyası** segirse kaygulu ola. Eger
7. **ikisi bile** segirse murādına irişe. Eger **zekeriniñ dibi** segirse
8. cimā° itmek vāķi° ola. Eger **şağ uyluğı** segirse ögüş iliñe gire,
9. sultānlardan emīn ola. Eger **[şol] uyluğı** segirse ırak yirden bir °aziz
10. dost gele. Eger **şağ uyluğı taş yanı** segirse halk gözine ulu

¹⁷ It has to be “koltuğı” according to meaning of the text. But in the text it is written as “kulağı”.

¹⁸ It has to be “koltuğı” according to meaning of the text. But in the text it is written as “kulağı”.

¹⁹ “eger” is written twice in the text.

11. ola. Eger **şol uyuluğı taş yanı** segirse beşâretler ve şâzlıklar ola.
12. Eger **şag uyluğınun iç yanı** segirse guşşadan kurtula. Eger **şol**
13. **uyluğınun iç yanı** segirse murādına irişe. Eger **uyluğı içi** segirse
14. düş-vârlıkdan kurtula. Eger **şag dizi** segirse yüz söz işide, guşşa
15. ola. Eger **şol dizi** segirse bühtānlıkdan kurtula, hayr ve hoşluklar ola.
16. Eger **şag incigi** segirse sefer ide, işi hoş ola, gözleri şâz ola,
17. ʿâkil oğlu doğa. Eger **şol incigi** segirse düşmān helāk ola. Eger **şag**
18. **topuğı** segirse tavarı öküş ola. Eger **şol topuğı** segirse sıhhat ve esenlik
19. bula. Eger **[şag] topuğınun taş yanı** segirse maʿsiyyet çok ola, tevbe gerek.

[232b]

1. Eger **iç yanı** segirse sefer ola, ırak gide. Eger **şol topuğınun taş**
2. **yanı** segirse eline hayırlı rızk gire. Eger **iç yanı** segirse maḳşūdına
3. ve murādına ire. Eger **şag topuğınun altı** segirse ulular incinüp
4. ziyān deyürelor. Eger **şol topuğınun altı** segirse şâzlık hâşıl ola.
5. Eger **şag ökçesi** segirse dostun göre şâz ola. Eger **şol ökçesi**
6. segirse huşūmete düşe. Eger **şag ayağınun üsti** segirse
7. bir ğarīb ucundan sevine veyāhūd kanlu sefer ola. Eger **şol ayağınun**
8. **üstü** segirse ğaybı var ise gele yāhūd seferide bir görklü ʿavret
9. alup gele. Eger **şag ayağınun tabanı** segirse şafı nuşret bula. Eger
10. **şag ayağınun pençesi** segirse guşşalu ola. Eger **şol ayağınun**
11. **pençesi** segirse hoş şād, sefere dīne selāmet girü gele. Eger **şag**
12. **ayağınun baş parmağı** segirse şâz ola. Eger **ikinci parmağı** segirse
13. guşşa irişe, ağlaya. Eger **üçüncü parmağı** segirse cenge irişe
14. selāmetlik ve sıhhatlik bula. Eger **şırça parmağı** segirse şâz ola.
15. Eger **şol ayağınun baş parmağı** segirse şād ola. Eger **ikinci**
16. **parmağı** segirse sefer vire. Eger **üçüncü parmağı** segirse eyülige ire, eline
17. bir nesne gire. Eger **şırça parmağı** segirse çok ʿibādet ide. Eger
18. **şag ayağı** segirse **parmakları hep birden** segirse bir yaramaz haber işide,
19. ol haberden ʿazīm perişān ola. Eger **şol ayağı, ayakları** segirse

[233a]

1. yakında sefere gide. Eger **ayağ parmaklarının her kağısı olursa**
2. **dırnağı, parmakları** segirse şâz ola. Eger **cemr gövdesi** segirse
3. çok namāz u tāt kıla, Haḳ subhānehu ve teālā dergāhında
4. maḳbūl ola. Ve razeḳana'llāhu(?) iyyāküm ecmaʿın. Bilgil ki

5. Ca'fer-i Şâdık eydür: “Bu nüşha elüme girdi. ‘Acem dilince
6. idi. Diledüm ki Türkçe beyân eyledüm tâ kim ‘amel idenler
7. tutıcak fâ‘ide ideler. Ben miskîni du‘âdan unutmayalar.
8. Girü dönüben fikr eyledüm. Evvel tecrîbe eyledüm. Andan Türkçe
9. döndürdüm. Fi’l-cümle bu mübârek nüşhayı tecrîbe kıldum. Râst
10. oldığı bildüm. İnnallâhe ‘indehu mefâtiḥu’l-ğaybi lâ ya‘lemuha
11. illâ huve²⁰. Temmet.

²⁰ This is the part of the 59th verse of the Surah al-Anam in the *Quran*: وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا يُسْقِطُ مِنْ زَرْعٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ Meaning: “**With Him are the keys of the unseen—no one knows them except Him.** And He knows what is in the land and sea. Not even a leaf falls without His knowledge, nor a grain in the darkness of the earth or anything—green or dry—but is ‘written’ in a perfect Record. (*The Clear Quran*, n.d.)

www.turkishstudies.net/language

Turkish Studies - Language and Literature

eISSN: 2667-5641

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

İhtilâcnâme Türü Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi ve Yeni Bir İhtilâcnâme Nüshası Üzerine

Giriş

Merak, insanoğlunun temel güdülerinden biridir. İnsanlar her zaman çevrelerinde ne olup bittiğini veya kendilerine ne olacağını merak ederler. Bu merak edebî ürünlere de yansımıştır. Gelecekteki olaylara dair tahminler, nazım veya nesir türündeki eserler aracılığıyla nesilden nesile aktarılmıştır. Bu tür eserlerin bir örneği de seğirnâme/ihtilâcnâmelerdir. Bir fal çeşidi olarak nitelendirilebilecek bu tür, Osmanlı döneminde çok ilgi görmüştür. Günümüzde, bu döneme ait pek çok el yazması bulunmaktadır. Bunlardan bazılarının Mevlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitok, 2014), Mehmet İlmî (Tetik, 2019), Abdulganî bin Abdülcelîl Geredevî (Gökdemir, 2020), Avanzâde Mehmet Süleyman (Küçükyıldız Gözelce & Karaca, 2023) ve Nazîrâ (Kaplan, 2023) gibi müellifi belliyken, bazılarının ise belirsizdir. Mevlânâ Sevâdî (Sümbüllü & Gözitok, 2014) ve Nazîrâ (Kaplan, 2023) örneklerinde olduğu gibi bazıları manzumken, diğerleri ise mensurdur. Kimileri karşılaştırmalı yorumlar sunarken (Bars, 2023; Ersoylu, 1992; Sertkaya, 2011; Sümbüllü, 2016), kimileri ise bir seğirmeye sadece tek yorum getirmektedir.

Türkçede seğirmek, ihtilâc/ç olarak da adlandırılır. Türkçe Sözlük'e (Türk Dil Kurumu, 2023) göre seğirmek; "genellikle vücudun bir yerinde deri ile birlikte derinin hemen altındaki kaslar(ın) hafifçe oynama"sı anlamına gelir. Bunun yanı sıra, seğirmenin Arapça karşılığı olan ihtilâc, "(bir şeyi) şiddetle çekme, zorlama veya çekip çıkarma" ve "heyecanlanmak" anlamlarına gelmektedir (Redhouse, 2006). Bu kelimeler; "yazılı herhangi bir belge; risale" (Redhouse, 2006) anlamına gelen *nâme* kelimesini alarak, bazı kitapların adını taşıyan birleşik isimler oluştururlar. Bu nedenle *seğirnâme* veya *ihtilâcnâme*, bir seğirme kitabı olarak düşünülebilir.

Osmanlı döneminde pek çok seğirme metni mevcuttur ancak bu çalışmada, Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 12141-1 numarada kayıtlı, müellifi bilinmeyen, tek yorumlu nesir bir ihtilâcnâme metni incelenecektir. Kitapta nötr, olumlu, olumsuz veya her ikisi birden olmak üzere farklı türde yorumlar yer almaktadır. Yazmada yorumlanan organ sayısının çokluğu, bu metni diğerlerinden ayırmaktadır. Bu çalışmada öncelikle seğirmelerin klasik Türk edebiyatındaki yeri belirlenerek metinle karşılaştırılacak, ardından konuyla ilgili çalışmaların bir kaynakçası verilecek ve son olarak metnin sonunda sunulan ihtilâcnâmenin transkripsiyonlu metni incelenecektir.

Klasik Türk Edebiyatına Göre Seğirme²¹

Seğirmenin klasik Türk şiirinde çok yaygın olarak kullanılmadığı söylenebilir; ancak yine de örneklerine rastlamak mümkündür. Örneğin, 16. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden Lâmi'î

²¹ Burada verilen beyit örneklerinin önceki çalışmalarda bulunmamasına dikkat edilmiştir.

Çelebî, bir gazelinde sevgilinin kaşının seğirmesinin ya vuslat müjdesi verdiğini ya da ölüme işaret ettiğini söyler.

Yâ işâret katle eyler yâ beşâret vasladur

Her kıya bakdukca ebrûsında olan ihtilâc (Burmaoğlu, 1983, 211)

17. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden Hisâlî, birbirine nazire olan matlaları *Metâli 'ü'n-Nezâ'ir* adlı eserinde toplamıştır. Klasik Türk şairlerinin seğirmeye bakış açısı bu kitapta görülebilir. Aşağıdaki ilk beyit Tâcî Beg-zâde'ye aittir. Gözünün yine seğirdiğini söyler ve bunun sevgilinin gelişinden mi kaynaklandığını sorar. Sevgiliyi şehla bir nergise benzetir.

Yine segirir gözüm ol nergis-i şehla mı gelür

Şadîlikler görünür yâr-ı dil-ârâ mı gelür (Kaya, 2003, 633)

'Atâ da Tâcî Beg-zâde'ye benzer bir beyit yazmış ve o da gözünün yine seğirdiğini söyleyerek bunun sevgilinin gelişinden mi kaynaklandığını sormuştur. Ancak bu kez sevgili hem şehla gözlü hem de güzel yanaklı olarak tasvir edilmiştir.

Yine cânım sevinür ol ruhi zîbâ mı gelür

Yine gözüm segirür ol gözi şehla mı gelür (Kaya, 2003, 634)

Aynı eserde Bedrî'ye ait, seğirme ile ilgili bir beyit daha vardır. Şair, gözünün yine seğirdiğini, bu yüzden sevgiliyi görecekmış gibi hissettiğini söyler ve elinde avucunda ne varsa hepsini onun yoluna feda etmek ister.

Yine segirür gözüm ol yâri görem gibi gelür

Yolına mâ-meleküm cümle virem gibi gelür (Kaya, 2003, 720)

17. yüzyıl klasik Türk şairlerinden Şeyhülislâm Yahyâ, gözünün çok seğirdiğini ama sevgilisinin yüzünü göremediğini söyler. En azından sevgilisinin duvarındaki samanının gözünün üzerine konmasını ister. Âşık, sevgilisine ait en küçük şeye bile değer verir. Sevgilinin duvarındaki bir saman çöpü bile onun için kıymetlidir. Âşığın sevgilisinden gelecek en küçük bir işarete ihtiyacı vardır. Eski inanışlarda gözdeki bir saman çöpü yaşarmaya ve rahatsızlığa neden olur. Ancak şair, "Madem sevgilimi göremiyorum, bari onun duvarından bir saman gözüme batsın" diyerek sevgiliden geldiği için acıyı bile kabul eder.

Şol kadar çeşmüm segirdi görmedüm dîdârını

Kosalar bâri gözüm üzre keh-i dîvârını (Kavruk, 2001, 510)

18. yüzyıl klasik Türk edebiyatı şairlerinden Nedret, bir gazelinde seğirme falına bakıp da nabzı (veya iç huzuru) bozmamak gerektiğini söyler. Çünkü göz seğirmesi zaten bir sevinç belirtisidir.

İbtihâc âsârıdır çeşmi segirmek âdemin

Bakma fâl-ı ihtilâca koyma bâle ihtilâc (Şahin, 2017, 246)

Bu örnek beyitlerden de görülebileceği üzere, klasik şairler seğirmeyi, özellikle de göz seğirmesini sevgiliyi görmekle ilişkilendirir. Ayrıca klasik Türk şiirlerinde kaş seğirmesi de kullanılabilmektedir. Bu beyitler incelenen ihtilâcnâme metni ile karşılaştırıldığında ikisinin paralel olduğu görülür. Yazmanın 229b numaralı sayfasının ilk dört satırında, bir kimsenin sağ veya sol kaşı seğirse mutluluk bulacağı veya zengin olacağı belirtilmektedir. Kişinin sağ gözü seğirse de muradına erecektir. Dolayısıyla seğirmelerin şiirlerdeki kullanımı ile metin bu konuda örtüşmektedir.

1. Seğirnâme/İhtilâcnâmeler Hakkında Bibliyografya²²

Şimdiye kadar seğirnâme/ihtilâcnâmeler üzerine çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Genellikle araştırmacılar bu tür hakkında makale yazmayı tercih etmişlerdir. Bunların bir kısmı tek bir nüsha üzerinde diğer bir kısmı ise birden fazla nüsha üzerinde çalışmaktadır. Aynı zamanda seğirnâme/ihtilâcnâmelerin mensur ve manzum biçimlerinde çalışmalar da mevcuttur. Eserlerin aşağıdaki listesi çalışma türüne göre ayrılmış ve kronolojik olarak listelenmiştir.

Kitap:

1. *Seğirname* (Sümbüllü, 2010b)

Tez:

1. *Segürnâme (İnceleme-Metin-Dizin)* (Kete, 2008)

Kitap Bölümü:

1. “Türkische Turfan Texte VII: Mit Sinologischen Anmerkungen von Dr. W. Eberhard” (Arat, 1936)*
2. “Türkische Zuckungsbücher” (Zieme, 2002)
3. “İhtilâcnâme (Demir, 2004a)” and “İhtilâcnâme’nin Sadeleştirilmesi” (Demir, 2004b)
4. “İhtilâc-nâmeler” (Ersoy, 2009)

Sempozyum Bildirisi

1. *Seğirnâmeler* (Wannig, 1991)²³
2. Gazi Hüsrev Kütüphanesinde Bulunan 16. Yüzyıla Ait Bir Seğirnâme Risalelerinden Hareketle Fâl ve Kâhanet (Sümbüllü, 2010a)
3. Bilinmeyen Bir Seğir-nâme Yazması (Sertkaya, 2011)
4. Süleymâniye Kütüphanesi’nde Yer Alan Bir Seğir-nâme Örneği (Top, 2016)
5. Türk Kültüründe Seğirname/Seğriknameler ve Yeni Bir Seğirname/Seğrikname Örneği (Yılmaz, 2018)*

Araştırma Makalesi:

1. “Eski Bir Seyirme-nâme” (Özergin, 1967)
2. “Zwei Türkische Zuckungsbücher, (Seğirnâme)” (Zajaczkowski, 1967)*
3. “Türkçe İki “Seğirnâme Kitabı” Üzerine” (Özer, 1969)
4. “Segir-nâme” (Ersoylu, 1985)
5. “Segir-nâme II” (Ersoylu, 1992)
6. “Türk Edebiyatındaki Seğir-nâme ve Çin-nâme Türlerinden Birer Örnek” (Tatçı, 1993)²⁴
7. “Bir İhtilâc-name Üzerine” (Özçelik, 1996)
8. “Türkçe Bir Segir-nâme Üzerine” (Karaatlı, 1999)

²² Bu bölümde * işareti, yayının varlığının doğrulandığını ancak basılı haline ulaşamadığını belirtmektedir.

²³ Bu yalnızca özet metindir.

²⁴ Aynı makale daha sonra bir kitap içerisinde yayımlanmıştır: (Tatçı, 1997)

9. “Seğir-nâme ve Segirmek Manaları Üzerine Bir İnceleme” (Sümbüllü, 2007)
10. “Karayca Bir İnceleme: Sekirme Yoraları” (Çulha, 2009)
11. “Bir Tür Fal Kitabı: İhtilâc-nâme” (Özyaşamış Şakar, 2010)
12. “Bir Seğirname Örneği” (Süer, 2011)
13. “Gaybî Bir İlim Şubesi Olarak İhtilâc-nâmeler ve Mevlânâ Sevâdî’nin Manzum İhtilâc-nâmesi” (Sümbüllü & Gözütok, 2014)
14. “Yeni Bir Seğir-nâme Yazması Üzerine” (Yastı, 2015)
15. “İngiltere Kütüphanelerinde Kayıtlı Dört Seğirname Üzerine” (Daşdemir, 2016)
16. “Bir Seğir-name Nüshası (Mert, 2016)
17. “Yeni Bir İhtilâcnâme Nüshası Üzerine Değerlendirme” (Sümbüllü, 2016)
18. “Seğir-nâme -A Copy in Riccardiana Library, Florence-” (Eroğlu, 2017)
19. “Yeni Bir İhtilâcnâme/ Seğirname Nüshası” (Yalap, 2017)
20. “Vatikan Kütüphanesindeki Türkçe "İhtilaçname" Nüshası (Giriş-Metin-İnceleme-Dizin” (Çakmak, 2018)
21. “Bir İhtilâcnâme Hakkında” (Kurgun, 2018)
22. “Yeni Bir İhtilâc-nâme Metni Üzerine Değerlendirmeler” (Polat, 2018)
23. “Seğir-nâmeler ve Latif’in Seğir-nâmesi” (Kılıç, 2018)²⁵
24. “Mehmet İlmî’nin Segirname ve Çinnâmesi” (Tetik, 2019)
25. “Abdulganî bin Abdulcelîl Gerede’i’nin Risâle-i Segürname’si” (Gökdemir, 2020)
26. “Yeni Bir İhtilâc-Nâme-Segir-Nâme Nüshası Üzerine” (Kayaokay, 2020)
27. “Leipzig Kütüphanesinde Kayıtlı Bir Seğir-name Üzerine” (Muratoğlu, 2020)
28. “Bir İhtilâc-nâme Nüshası -Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü 2705-” (Eroğlu, 2020)
29. “Yeni Bir Seğirname Nüshası Üzerine” (Kaba, 2021)
30. “Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesinde Kayıtlı Bir Seğir-nâme Nüshası Üzerine” (Güngör, 2022)
31. “Yeni Bulunan Mensur Bir İhtilâc-nâme Örneği Üzerine” (Uz, 2022)
32. “Yazarı Bilinmeyen 1758 Tarihli Yeni Bir Seğirname Nüshası Hakkında” (Yazar & Beyhan, 2022)
33. “Yeni Bir Karşılaştırmalı Seğirname Nüshası Üzerine Değerlendirmeler” (Bars, 2023)
34. “Nazîrâ’nın Manzum Çinnâme ve Seğirname” (Kaplan, 2023)
35. “Bir Seğirname Örneği: Avanzâde Mehmed Süleyman’ın A’zâ Seğirmesi” (Küçük yıldız Gözelce & Karaca, 2023)
36. “Segirname’nin Yeni Bir Yazma Nüshası Üzerine” (Bekar & Güngör, 2024)

²⁵ Söz konusu makalenin girişinde, bu çalışmanın daha önce 12-14 Mayıs 2017 tarihlerinde Erzurum’da düzenlenen Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu’nda sunulan bir bildiriden üretildiği belirtilmektedir. Bildiri ve makale aynı yazma üzerine yapılan çalışmalar olduğundan, daha kapsamlı olan makale kaynakçaya dahil edilmiştir.

37. “Bir İhtilâc-nâme Örneği: Hâzâ Kitâbu İskender-nâme-i İhtilâc” (Büyükada, 2024a)
38. “Müellifi Bilinmeyen Mensur Bir İhtilâc-Nâme Örneği” (Büyükada, 2024b)
39. “Hâzâ Kitâb-ı Segir-nâme” (İnceleme-Metin) (Tuğluk, 2024)
40. “Gayb Âleminin Kapılarını Aralayan Bir Eser: İhtilâc-Nâme” (Elbir & Çelik, 2025)
41. “Paris Millî Kütüphanesinde Yer Alan Müellifi Meçhul Bir İhtilaçname” (Karaboğa & Altınova, 2026)

2. Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 12141-1 Numaralı Nüsha Hakkında

Söz konusu eser, Konya Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 12141-1 numarada “İhtilac name” adıyla kayıtlıdır. Deri sırtlı ve karton kapaklı bir mecmuanın ikinci bölümünde yer almaktadır. Mecmuanın ilk bölümü “El İşare fî İlmi-l İbâre (Tabirname)” adıyla kayıtlı olup 1243/1828 tarihini taşımaktadır. İlk eser 1b-228b yaprakları arasında, ikinci eser ise 229a-233a sayfaları arasında yer almaktadır. Her iki eserde de sayfa başına on dokuz satır bulunmaktadır. İkinci eserde herhangi bir tarih yer almamaktadır; ancak büyük olasılıkla benzer bir el yazısının kullanılmış olması nedeniyle, kütüphane kayıtları ikinci eseri de 1243/1828 tarihiyle kaydetmiştir. Her iki eserin de başında metin içindekinden farklı bir yazı türüyle yazılmış başlıklar bulunmaktadır. Bu başlıklar kütüphane kayıtları ile aynıdır. Metin siyah mürekkeple yazılmıştır ve metinde “eger” ifadeleri vurguludur. Yaprakların her “b” yüzünde müş’irler yer almakta olup bunlar, bir sonraki yaprağın “a” yüzünün ilk kelimesini göstermektedir. Bazı seğirname örnekleri doğrudan başlayabilmektedir, ancak metin besmele, hamdele, salvele ve eserin başlığını içeren kısa bir açıklama ile başlamaktadır.

Ammâ ba’d bu *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*’dir. Âdemde ‘azâlar seğirse hikmetin bildirir. Pes Rûm hekîmleri ‘ömrlerin tecrîbe kılmak içinde şarf kıldılar Zû’l-karneyn ‘aleyh neshe hoş görüp dâ’im belinde dutardı bunuñla ‘amel iderdi. Hârûnu’r-Reşîd dañı bu nüshayı dâ’im belinde dutardı bununla fâhr iderdi. Bilgil ki ‘azâlar seğirmede bu tarîk üzerindedir. (229a)

Bu açıklamaya göre eserin başlığı *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*’dir ve seğiren vücut azalarının hikmetlerine dair bilgiler sunmaktadır. Anadolu hekimleri bu bilgileri tecrübe etmeye bütün ömürlerini adanmış, Zülkarneyn ve Abbasi halifesi Harun Reşid de bunu bellerinde taşıyarak bununla övünmüşlerdir. Yazar, vücut azalarının seğirmesinin bu metinde açıklanan anlamlara geldiğini vurgulamakta ve metin boyunca bu bilgileri detaylandırarak sonunda okuyucuyu uyarmaktadır.

Bilgil ki Ca’fer-i Şâdık eydür. Bu nüsha elüme girdi. ‘Acem dilince idi. Diledüm ki Türkçe beyân eyledüm tâ kim ‘amel idenler tıttık fâ’ide ideler. Ben miskîni du’âdan unutmayalar. Girü dönüben fikr eyledüm. Evvel tecrîbe eyledüm. Andan Türkçe döndürdüm. Fi’l-cümle bu mübârek nüshayı tecrîbe kıldum. Râst oldığı bildüm. (233a)

Bu alıntıda yazar, cümleye On İki İmam’ın altıncı imamı olan Ca’fer-i Sâdık ile başlar. “Ca’fer-i Sâdık buyurur ki” diyerek orijinal eserin Ca’fer-i Sâdık’a ait olduğunu belirtmiş ve görmüş olduğu Farsça nüshanın Türkçe tercümesini yazmıştır. Bu cümleden sonra, gaybın anahtarlarının Allah’ın katında olduğunu ve bunları O’ndan başkasının bilemeyeceğini ifade eden En’âm Suresi’nden bir Kur’an ayeti yer almaktadır. Söz konusu bu iktibası kimin yaptığı -yazarın mı yoksa müstensihin mi- net olmamakla birlikte, metnin kelime-i şehadet ile sona erdiği söylenebilir.

3. Seğiren Organların ve Vücut Azalarının Yorumları

Öncelikle bu metnin erkekler için yazıldığını belirtmek gerekir. Başlangıçta okuyucu, yazarın her iki cinsiyet için de yorumlar yaptığını düşünebilir; ancak güzel bir eş almak gibi bazı yorumlar, yazarın okuyucuyu bir erkek olarak kabul ettiğini düşündürmektedir. Bu nedenle metin, seğirme yaşayan kişinin bir kadın değil, bir erkek olduğu varsayımıyla ele alınmıştır. Metne göre yüz elli dokuz yorum bulunmaktadır; ancak sağ ve sol kaşlar, her iki haya ve burun ikişer kez zikredildiği

için toplamda yorumlanan yüz elli dört farklı vücut azası mevcuttur. Yorumlar doğrultusunda, seğirmenin çoğunlukla olumlu bir işaret olarak görüldüğü söylenebilir. Diğer taraftan, doğrudan olumsuz, nötr veya hem olumlu hem olumsuz yorumlar da mevcuttur. Bu bakımdan bu çalışmada, ilgili organlar ve vücut azalarıyla birlikte sırasıyla önce olumlu olanlar, ikinci olarak olumsuz olanlar, üçüncü olarak nötr olanlar ve son olarak her iki anlama birden gelenler ele alınacaktır.

3.1. Seğirmesi Olumlu İşaret Olarak Kabul Edilen Organlar ve Vücut Azaları

Metne göre 103 seğirme işareti olumlu alametlerle ilişkilendirilmiştir. Burada, insan psikolojisi üzerinde iyi bir etki yaptığı düşünülen yorumlar olumlu olarak ele alınmıştır. Örneğin; hayra, mutluluğa erişmek veya zengin olmak olumlu kabul edilmiştir. Karışıklığı önlemek amacıyla, metindeki olumlu yorumlar aşağıdaki şekilde tablolastırılmıştır.

Tablo 1: Seğirmesi Olumlu İşaret Olarak Kabul Edilen Organ ve Azaların Metindeki Yerleri ve Yorumları

	Varak/Satır	Seğiren Bölüm	Metindeki Yorumu
1.	229a/8	baş	ululuk pâdişâhlık bula başda
2.	229a/9	baş çevresi	uluğla māl bula
3.	229a/9-10	başuñ sağ yanı	seferden tiz girü gele
4.	229a/10-11	başuñ sol yanı	ululuk bulup merdâne taşarruf bula
5.	229a/11-12	başuñ öñi	bir kavm üzerine ulu ola çok fütüh eline gire bay ola
6.	229a/12-13	başuñ ardı	bir kavm üzerine ulu ola ve ol kavm aña muṭṭi ola
7.	229a/14	alnı	sefere fedâlığı(?) yirine gelüp māl bula
8.	229a/15	anuñ sağ yanı	seğirse hayr işleye şevâb bula
9.	229a/16	alnun sol yanı	seğirse murâdına irişe
10.	229b/1-2	sağ kaşı	şâdlık ve devlet bula, murâdına irişe
11.	229b/2-3-5-6	sol kaşı	bay ola ve kimesneye muhtâc olmaya, murâdına irişe
12.	229b/3-4	sağ gözi	murâdına irişe
13.	229b/5-6	sol göz	bay ola kimesneye muhtâc olmaya
14.	229b/6-7	iki kaşınun arası	bir d[o]stun göre şâz ola
15.	229b/7-8	sağ gözinün ucı	bir yaramaz hüyı eyüye döne
16.	229b/8-9	sol gözinün ucı	murâdına irişüp şâd ola
17.	229b/11-12	sağ gözinün kabağı	eyülige irişüp şâz ola
18.	229b/15-16	sol gözinün aşağı kırpığı	bir uludan nigâh ola
19.	229b/16-17	sol gözinün yön (?) aşağı	şâz ola ve râhat bula
20.	229b/17-18	sağ gözinün aşağı kırpığı	anı d[o]stluğa añlar
21.	229b/18-19	sağ gözinün bebegi	eger iletı var ise iletı gide
22.	230a/2-3	sağ gözinün kırpığı	çokdan berü görmedıgı kimesneyı göre
23.	230a/4	sol gözinün kırpığı	bir nesne üzerine sevıne
24.	230a/5	sağ gözinün çevresi	şâz ola
25.	230a/6-7	sol gözinün çevresi	bir söz işıde, gerçek ola
26.	230a/7	sağ gözinün ağı	will seğirse ululuk dege sevıne
27.	230a/9-10	sağ gözinün burnundan yaña	ışi yüriye şâz ola
28.	230a/10-11	sol gözinün burnundan yanı	oğlı toğa ʿâkil ola
29.	230a/15-16-230b/1-2	burnı tamâm	bay ola kimesneye muhtâc olmaya

30.	230a/17-18	burnının sol yanı	gümânsuz şādlığa irişe
31.	230a/18-19	burnunun ucunun sağ yanı	şāz ola
32.	230b/3	ağzının sağ yanı	şāz ola
33.	230b/3-4	ağzının sol yanı	eline māl gire, şāz ola
34.	230b/4-5	yuvarukı tudağı	ğāyib olmuş kimesnesi gele
35.	230b/5-6	aşağı dudağı	düşmânına kahr eyleye
36.	230b/6-7	iki tudağı	devletlü anı hayrla añmış ola. Rûm hekîmleri dirler kim bir kimesneyi öpe
37.	230b/7-8	eñek çukuru	sevdiğin öpe
38.	230b/8-9-10	dili	hâceti revâ bula, her ne söylerse kabûl ola ve Hîndîler didiler ki dosta irîşüp selâmet ola
39.	230b/13	eñegi(?) [çukuru]	‘azîzlige delâlet ola
40.	230b/14	boğazı	eyü iş işleye hoş ta‘âm yiye
41.	230b/14-15	boğazının sağ yanı	aña bir kimesne medh ü senâ ide
42.	230b/16-17	boynunun sağ yanı	zahmetsiz eline çok māl gire
43.	230b/19- 231a/1	boyunu çevresi tamâm	Hak subhânehu ve te‘âlâdan kendisi ‘âkıbet dimegi gerek
44.	231a/2	boynı çukurnun sol yanı	‘izzet ve devlet bula
45.	231a/3-4	boynı tamâm	bir oğlu toğa ve andan çok eylik göre güşşası gide şāz ola
46.	231a/4-5	sağ çenesi	ululuk ve baylık bula
47.	231a/5	sol çenesi	bahtı eyü ola
48.	231a/7	sağ omuzu	işi yûriye
49.	231a/8-9	sol dirseği	ululardan haber dege şāz ola
50.	231a/9	sağ eli	‘illetden emîn ola
51.	231a/10	sol eli	hâceti revâ ola
52.	231a/11-12	sağ elinün şehâdet parmağı	halkı eyü işe kulavuzlana
53.	231a/12-13	sağ elinün orta parmağı	bir iş işleye kim andan şāzlıklar hâşıl ola
54.	231a/13-14	sağ elinün dördüncü parmağı	elde bir nesne bula sevine
55.	231a/16	sol elinün şehâdet parmağı	halkı hayr işe kula[vu]zlaya
56.	231b/3-4	sol koltuğı	şāzlık bula
57.	231b/4	sağ yanağı	şāzlık bula
58.	231b/4-5	sol yanağı	ululuk bula ve pâyelik bula
59.	231b/6-7	arkasının sol yanı	şāzlık bula
60.	231b/7-8	arkasının ortası	hikmetlikle hikmetlige irişe
61.	231b/8-9	sağ pehle göğüsü	güşşalardan emîn ola
62.	231b/10	sol pehle göğüsü	segirse elinden gitmiş māl eline gire
63.	231b/12-13	kögz[i]nün sağ yanı	evine bir kişi gele ki ol a‘lâ gibi ola
64.	231b/14-15	kögzinün üstü	‘avret ala
65.	231b/15-16	kögzinün altı	bir güzel ‘avret ala
66.	231b/16	beli	şāzlık irişe
67.	231b/17	sağ memesi	Hak te‘âlâ aña hayr ırgüre
68.	231b/18	sol memesi	devlete gire

69.	231b/19	göbegi	şâzlık irişe
70.	232a/1-2	kasığı	şâzlık ve sevinmek bula
71.	232a/2-3	oturağ yirintün şol yanı	şâzlık ola
72.	232a/3-4	ikisi birden	Hak te'âlâ aña şâzlık ola
73.	232a/4-5	zekerı	tavâr māl öküş ola
74.	232a/5-7	iki hâyası	oğlı toğa, murādına irişe
75.	232a/7	sağ hâyası	şâzlık bula
76.	232a/7-8	zekerinün dibi	cimā° itmek vâkı° ola
77.	232a/8-9	sağ uyluğı	ögüş iline gire, sultānlardan emîn ola
78.	232a/9-10	[şol] uyluğı	ırak yirden bir °aziz dost gele
79.	232a/10-11	sağ uyluğı taş yanı	halk gözine ulu ola
80.	232a/11	şol uyluğı taş yanı	beşâretler ve şâzlıklar ola
81.	232a/12	sağ uyluğınun iç yanı	guşşadan kırtula
82.	232a/12-13	sol uyluğınun iç yanı	murādına irişe
83.	232a/13-14	uyluğı içi	düş-vârlıkdan kırtula
84.	232a/15	şol dizi	bühtānlıkdan kırtula, hayr ve hoşluklar ola
85.	232a/16-17	sağ incigi	sefer ide, işi hoş ola, gözleri şâz ola, °akil oğlı doğa
86.	232a/16	şol incigi	düşmān helāk ola
87.	232a/17-18	sağ topuğı	tavârı öküş ola
88.	232a/18-19	şol topuğı	sıhhat ve esenlik bula
89.	232b/1-2	şol topuğınun taş yanı	eline hayırlı rızk gire
90.	232b/2-3	şol topuğınun iç yanı	makşūdına ve murādına ire
91.	232b/4	şol topuğınun altı	şâzlık hâşıl ola
92.	232b/5	sağ ökçesi	dostun göre şâz ola
93.	232b/7-8	şol ayağınun üsti	ğaybı var ise gele yāhūd seferide bir görklü °avret alup gele
94.	232b/9	sağ ayağınun tabanı	şafı nuşret bula
95.	232b/10-11	şol ayağınun pençesi	hoş şād, sefere dīne selāmet girü gele
96.	232b/11-12	sağ ayağınun baş barmağı	şâz ola
97.	232b/13-14	sağ ayağınun üçünci parmağı	cege irişse selāmetlik ve sıhhatlik bula
98.	232b/14	şol ayağınun baş parmağı	şād ola.
99.	232b/16-17	şol ayağınun üçünci parmağı	eyülige ire, eline bir nesne gire
100.	232b/17	şol ayağınun sırça barmağı	çok °ibādet ide
101.	233a/1-2	ayağ parmaklarınun her kağısı olursa	şâz ola.
102.	233a/1-2	dırnağı	şâz ola.
103.	233a/2-3	cemī° gövdesi	çok namāz u tāt kıla, Hak subhānehu ve te'âlâ dergāhında makbül ola

3.2. Seçirmesi Olumsuz İşaret Olarak Kabul Edilen Organlar ve Vücut Azaları

Metne göre 29 seçirme işareti olumsuz alametlerle ilişkilendirilmiştir. Burada, insan psikolojisi üzerinde kötü bir etki yaptığı düşünülen yorumlar olumsuz olarak ele alınmıştır. Örneğin; üzüntü duymak, utanç yaşamak veya kırıncı sözler işitmek olumsuz olarak kabul edilmiştir.

Tablo 2: Seğirmesi Olumsuz İşaret Olarak Kabul Edilen Organ ve Azaların Metindeki Yerleri ve Yorumları

	Varak/Satır	Seğiren Bölüm	Metindeki Yorumu
1.	229a/19-229b/1	şol kulağı	bir haber işide ki andan melâlet ola
2.	229b/4-5	şag kaşında kuyuruğı ucı	katı söz işidüp melûl ola
3.	229b/12-13	şol gözinüñ kapağı	bir nesne için melûl ola ağlaya
4.	230a/1-2	şol gözinüñ bebegi	bir zamân yaramazlıkla âdemlerden dile düşe
5.	230a/8-9	şol gözinüñ ağı	ardınca yüz söz söylerler
6.	230a/16-17	burnınuñ şag yanı	bir kimesne-y-le ceng idüp kađıya vire
7.	230a/19-230b/1	burñı ucınuñ şol yanı	bir kimsenüñ sebebden guşşalu ola
8.	230b/15-16	boğazınuñ şol yanı	bir kimesne anuñ haqqına şer söyleye
9.	231a/1-2	boynı çukurnuñ şag yanı	düşmânla huşûmete vâkı° ola
10.	231a/7-8	şag dirsegi	düşmânı sevine
11.	231a/15-16	şol elinüñ baş parmağı	guşşa vâkı° ola
12.	231a/17	şol elinüñ orta parmağı	guşşalu ola
13.	231a/19-231b/1	şag elinüñ dırnaqları	bir kimesneyle aña da°vâ vâkı° ola tâ kim kağıya kağı hükm ide
14.	231b/2	şol tırnaqları	Haq te°âlâ aña hışm itmiş ola tevbe eyleye
15.	231b/3	şag koltuğı	guşşalu ola
16.	231b/5-6	arkasınıñ [şag] yanı	korculuk vâkı° ola
17.	231b/8-9	pehlüsünüñ şag yanı	aña bir ziyân irişe
18.	231b/13-14	kögzinüñ şol yanı	bir iş işleye şerm-sâr ola
19.	231b/16-17	yüregi	bir sebebden guşşalu ola
20.	232a/2	oturak yirinüñ şag yanı	guşşalu ola
21.	232a/6	şol hâyası	kağgulu ola
22.	232a/14-15	şag dizi	söz işide, guşşa ola
23.	232a/19	[şag] topuğınun taş yanı	ma°şiyet çok ola, tevbe gerek
24.	232b/3-4	şag topuğınun altı	ulular incinüp ziyân deyürelere
25.	232b/5-6	şol ökçesi	huşûmete düşe
26.	232b/10	şag ayağınun pençesi	guşşalu ola
27.	232b/12-13	şag ayağınun ikinci barmağı	guşşa irişe, ağlaya
28.	232b/18-19	şag ayağı	bir yaramaz haber işide, ol haberden °azım perişân ola
29.	232b/18-19	şag ayağı parmakları hep birden	bir yaramaz haber işide, ol haberden °azım perişân ola

3.3. Seğirmesi Nötr Bir İşaret Olarak Kabul Edilen Organlar ve Vücut Azaları

Metne göre dokuz seğirme işareti nötr alametlerle ilişkilendirilmiştir. Bunlar ne olumlu ne de olumsuz durumlardır. Örneğin, bir kimsenin üst dudağı seğirirse durumu aynı kalacaktır. Okuyucunun durumu kesin değildir; eğer kötü bir durumdaysa bu durum devam edecek, ya da iyi bir durumdaysa o da aynı şekilde sürecektir. Bu durum belirgin olmadığından, yapılan yorum nötr olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3: Seğirmesi Nötr Bir İşaret Olarak Kabul Edilen Organ ve Azaların Metindeki Yerleri ve Yorumları

	Varak/Satır	Seğiren Bölüm	Metindeki Yorumu
1.	229a/19	şag kulağı	bir haber işide
2.	230b/2	tuğağı üsti	öyle kıla
3.	231a/10-11	şag elinüñ baş pa[r]mağı	sefer vire

4.	231a/17-18	şol elinüñ dördüncü barmağı	dostundan haber gele, bir nesne vire
5.	231a/18-19	şol elinüñ şırça barmağı	evine bir konuk gele
6.	232b/1	[sağ] topuğının iç yanı	segirse sefer ola, ırak gide
7.	232b/15-16	şol ayağının ikinci parmağı	sefer vire
8.	232b/19-233a/1	şol ayağı	yakında sefere gide
9.	232b/19-233a/1	ayağı	yakında sefere gide

3.4. Seğirmesi Hem Olumlu Hem de Olumsuz İşaret Olarak Kabul Edilen Organlar ve Vücut Azaları

Metne göre bazı seğirme işaretleri hem olumlu hem de olumsuz şekilde yorumlanmıştır. Örneğin; bir kimsenin ensesi seğirse bir üzüntü duyacaktır, öte yandan savaş yolunda dünyalık malını feda ederse selamete erecektir. Diğer taraftan, bazı yorumlar durumu olumsuzdan olumluya ya da tam tersine dönüştürmektedir. Örneğin, dil altının seğirmesi düşmanlığa yol açabilir fakat zafer yine de onun olacaktır.

Tablo 4: Seğirmesi Olumlu ve Olumsuz İşaret Olarak Kabul Edilen Organ ve Azaların Metindeki Yerleri ve Yorumları

	Varak/Satır	Seğiren Bölüm	Metindeki Yorumu
1.	229a/17-18	eñsesi	sehelce guşsa vâki ^c ola dünyâ mālına arturı(?) dağı dimişler ki sefere vire selâmet gele
2.	229b/9-10-11	sağ gözinüñ kipürigi	bir eyü hüydān yaramaza döne murādına degi(?) mālı arta
3.	229b/13-14-15	şol gözinüñ aşağı kapağı	bir sebeb-ile guşşalı ola bir kişi-y-le cenge düşe ammā zafer anuñ ola
4	230a/11-12	sağ yañağı	anda yaman haber gele işi bitmeye haste ola girü sağ gele
5.	230a/12-13-14-15	şol yañağı	murādına irişe veyāhūd bir iş işleye adlu ola ve öyle(?) işe peşimān ola kim bir görgülü “ākıl oğlu toğa
6.	231a/5-6-7	sağ bazısı	bir guşsa düşe ammā girü tiz gide irmiş nesne bula
7.	232b/6-7	sağ ayağının üstü	bir garīb ucundan sevine kanlu sefer ola
8.	231b/11-12	böğreginin ortası	ol vakt içinde aña nesne gele kend[i] sefere gide tiz hāl gele
9.	231b/18-19	karını	şayrılık ve şıhhatlık bula, sevine
10.	230b/11-12	dilinüñ altı	huşūmete vâki ^c ola ammā nuşret girü anuñ ola
11.	230b/12-13	eñegi	ki huşūmete vâki ^c ola ammā nuşret anuñ ola
12.	230b/17-18	boynının şol yanı	girü eline māl gire ammā zahmetile
13.	231a/14-15	sağ elinüñ şırça parmağı	segirse māl bula ammā elinden girü tiz gide

Değerlendirme ve Sonuç

Türk edebiyatında seğirme ile ilgili kitaplar seğirnâme veya ihtilâcnâme olarak adlandırılır. Günümüzde araştırmacılar bu tür üzerine pek çok çalışma yürütmektedir. Bu türe dair bir yüksek lisans tezi, bir kitap, dört kitap bölümü, beş sempozyum bildirisi ve kırk bir makale bulunmaktadır. Bunun yanı sıra klasik Türk şairleri de eserlerinde seğirme örneklerine yer vermişlerdir; şiirlerinde göz ve kaş seğirmesini kullanmışlardır. Özellikle göz seğirmesi, sevgiliyi görmekle ilişkilendirilmiştir. Ancak bu örnekler çok yaygın değildir.

İncelenen metin, Koyunoğlu Şehir Müzesi ve Kütüphanesi 12141-1 numarada, 229a-233a varakları arasında yer almaktadır. Bu nüsha yazar adına dair herhangi bir bilgi içermemektedir ve besmele, hamdele ve salvele ile başlamaktadır. Ardından kitabın bir başlığı ve neleri içerdiğine dair kısa bir bilgi yer alır. Metinde toplamda yüz elli dört farklı vücut azası ve organ yorumlanmıştır. Bunların 103'ü olumlu işaretlerle ilişkilidir. 29'u olumsuz olanlarla ilişkilidir. 9'u nötr olanlarla, 13'ü ise hem olumlu hem de olumsuz olanlarla ilişkilidir. Bu nüsha nesir olarak yazılmıştır ve çoğunlukla tek bir seğirme için tek bir yorum sunmaktadır.

Seğirme literatürüne göre, bir el yazmasının toplam 161 yorumla en fazla sayıda seğirme yorumu içerdiği bilinmektedir (Kayaokay, 2020). Yorumlanan organ sayısı bakımından ikinci sırada yer alan diğer bir metin ise 151 organ barındırmaktadır (Yastı, 2015). Bu açıdan bakıldığında, burada incelenen metnin toplam 154 organ ile çok sayıda organ içeren metinlerden biri olduğu söylenebilir. Ayrıca metin sözü edilen ilk çalışma ile karşılaştırıldığında; başın arkası, alnın sağ tarafı, sağ kaşın kuyruğunun ucu, kaşların arası, her iki gözün akı, burnun tamamı, dudağın üstü, sağ ve sol çene, sol elin yüzük parmağı, mide, sol haya, sol uyluğun dışı ve içi, sağ ve sol topuğun altı ile ayak tırnaklarının tamamına dair yorumların o metinde yer almadığı görülmektedir. Böylece Kayaokay'ın metninden farklılaşan 18 yorum, Koyunoğlu nüshası ile birlikte literatüre kazandırılmıştır. Bu çalışma; nesir olarak yazılmış, tek yorumlu yeni bir ihtilâcnâme metnini sunup inceleyerek ve aynı zamanda bu türdeki çalışmaları bir araya getirerek, türe yönelik yeni çalışmalara katkıda bulunmayı amaçlamıştır.

Transkripsiyonlu Metin²⁶

[229a]

1. Bismillâhirrahmanirrahîm
2. Elhamdülillâhi rabbi'l-âlemîn ve şallallâhu 'alâ seyyidînâ Muḥammedin ve âlihi ecma'in.
3. Ammâ ba'd bu *Kitâb-ı İhtilâc-nâme*'dir. Âdemde 'azâlar segirse hikmetin
4. bildirir. Pes²⁷ Rûm hekîmleri 'ömrlerin tecrîbe kılmak içinde
5. şarf kıldılar Zü'lkarneyn 'aleyh neshe hoş görüp dâ'im belinde dutar
6. dı bunuñla 'amel iderdi. Hârûnu'r-Reşîd daḥı bu nüshayı dâ'im belinde
7. dutardı bununla fâhr iderdi. Bilgil ki a'zâlar segirmede
8. bu tarîk üzerindedir kim **baş** segirse ululuk pâdişâhlık bula başda.
9. **Çevresi** segirse uluḡla mâl bula. Eger **başuñ sağ yanı** segirse
10. seferden tîz girü gele. Eger **başuñ şol yanı** segirse ululuk
11. bulup merdâne taşarruf bula. Eger **başuñ öñi** segirse bir kavm üze
12. rine ulu ola çok fütûh eline gire bay ola. Eger **başuñ**
13. **ardı** segirse bir kavm üzerine ulu ola ve ol kavm aña muṭî'
14. ola. Eger **alnı** segirse sefere fedâlığı(?) yirine gelüp mâl bula.
15. Eger **anuñ sağ yanı** segirse ḥayr işleye şevâb bula.
16. Eger **alnun şol yanı** segirse murâdına irişe.

²⁶ Metnin transkripsiyonunda *Tenkütlü Neşir Kılavuzu* (Açıl et al., 2022) esas alınmıştır. Yorumlanan organ ve azalar koyu olarak vurgulanmıştır. Okunamayan kısımlara ait fotoğraflar metnin ilgili yerlerine konulmuştur.

²⁷ Pes: + hekîmleri

17. Eger **eñsesi** segirse sehelce guşsa vâki^e ola.
18. Dünyâ mâlına arturı(?) dahı dimişler ki sefere vire selâmet gele.
19. Eger **şag kulağı** segirse bir haber işide. Eger **şol kulağı**
[229b]
1. segirse bir haber işide ki andan melâlet ola. Eger **şag kaşı** segirse
2. şādılık ve devlet bula. Eger **şol kaşı** segirse bay²⁸ ola ve kimesneye
3. muhtâc olmaya. Eger **şag kaş** ile **şol kaşı**, **şag gözi** bile
4. segirse murâdına irişe. Eger **şag kaşında kuyuruğı ucu** segirse
5. katı söz işidüp melûl ola. Eger **şol kaşı**, **şol göziyle**
6. segirse bay ola kimesneye muhtâc olmaya. Eger **iki kaşının arası**
7. segirse bir d[o]stun göre şāz ola. Eger **şag gözinüñ ucu** segirse
8. bir yaramaz hūyı eyüye döne. Eger **şol gözinüñ ucu**
9. segirse²⁹ murâdına irişüp şād³⁰ ola. Eger **şag gözinüñ kıpürigi**
10. segirse bir eyü hūydan yaramaza döne. Ve Rûm hekîmleri eydür
11. ki murâdına degi(?) mâlı arta. Eger **şag gözinüñ kabağı** segirse
12. eyülige irişüp şāz ola. Eger **şol³¹ gözinüñ kapağı** segirse
13. bir nesne içün melûl ola ağlaya. Eger **şol gözinüñ**
14. **aşağa kapağı** segirse bir sebeb-ile guşsalu ola, bir kişi-y-le cenge
15. düşe ammâ zafer anuñ ola. Eger **şol gözinüñ aşağı**
16. **kipigi** segirse bir uludan nigāh ola. Eger **şol gözinüñ**
17. **yöñ (?) aşağı** segirse şāz ola ve rāhat bula. Eger **şag göz**
18. **inüñ aşağı kipigi** segirse anı d[o]stluğa añlar. Eger **şag gözi**
19. **nüñ bebegi** segirse eger ‘illeti var ise ‘illeti gide.
[230a]
1. **eger şol gözinüñ bebegi³²** segirse bir zamān
2. yaramazlıkla³³ âdemlerden dile düşe. Eger **şag gözinüñ**
3. **kipigi** segirse çokdan berü görmedigi kimesneyi göre. Eger
4. **şol gözinüñ kipigi** segirse bir nesne üzerine sevine.
5. Eger **şag gözinüñ çevresi** segirse şāz ola. Eger
6. **şol gözinüñ çevresi** segirse bir söz işide, gerçek

²⁸ Metinde “yāy” olarak imla edilmiştir.

²⁹ “ucu segirse” metinde iki defa yazılmıştır.

³⁰ Metinde “sād” olarak imla edilmiştir.

³¹ Metnin bağlamına göre “şol” olmalıdır. Ancak metinde “şag” yazılıdır.

³² “eger şol gözinüñ” metinde iki defa yazılmıştır.

³³ Yapım eki olan “İlk” *lam* ve *kef* harfleri ile imla edilmiştir.

7. ola. Eger **şag gözünüñ ağı** segirse ululuk dege sevine.
8. Eger **şol gözünüñ ağı** segirse ardınca yüz söz
9. söylerler. Eger **şag gözünüñ burnundan yaña** segirse işi
10. yüriye şaz ola. Eger **şol gözünüñ burnundan yanı** segirse
11. oğlu toğa ʿākil ola. Eger **şag yañağı** segirse anda yaman
12. haber gele işi bitmeye ve haste ola girü şag gele. Eger **şol**
13. **yañağı** segirse murādına irişe veyāhūd bir iş işleye
14. adlu ola ve öyle(?) işe peşīmān ola ve dağı dimişler kim bir görgülü
15. ʿākil oğlu toğa eger **burnı tamām** segirse bay ola kimesneye
16. muhtāc olmaya. Eger **burnınuñ şag yanı** segirse bir kimesne-y-le
17. ceng idüp kağıya vire. Eger **burnınuñ şol yanı**
18. segirse gümānsuz şādliga irişe. Eger **burnınuñ ucınuñ**
19. **şag yanı** segirse şaz ola. Eger **burnı ucınuñ**
[230b]
1. **şol yanı** segirse bir kimsenüñ sebebeden guşşalu ola. Eger **burnı**
2. segirse sevgilü ola. Eger **tudağı üsti** segirse öyle kala. Eger
3. **ağzınuñ şag yanı** segirse şaz ola. Eger **ağzınuñ şol**
4. **yanı** segirse eline māl gire, şaz ola. Eger **yukaruki tudağı**
5. segirse ğāyib olmış kimesnesi gele. Eger **aşağı dudağı** segirse
6. düşmānına kahr eyleye. Eger **iki tudağı** bile segirse devletlü anı
7. hayrla añmış ola. Rūm hekīmleri dirler kim bir kimesneyi öpe. Eger
8. **eñek çukurı** segirse sevdiğin öpe. Eger **dili** segirse Rūmiler
9. dīvānında şöyle dimişler ki hāceti revā bula, her ne söylerse
10. kabūl ola. Ve Hīndīler didiler ki dosta irişüp selāmet ola.
11. Eger **dilinüñ altı** segirse huşūmete vāķi^c ola ammā nuşret
12. girü anuñ ola. Eger **eñegi** segirse ki huşūmete vāķi^c ola ammā
13. nuşret anuñ ola. Eger **eñegi(?) [çukurı]** segirse ʿazīzlige delālet ola. Eger
14. **boğazı** segirse eyü iş işleye hoş taʿām yiye. Eger **boğazınuñ**
15. **şag yanı** segirse aña bir kimesne medh ü şenā ide. Eger **boğazınuñ**
16. **şol yanı** segirse bir kimesne anuñ haqqına şer söyleye. Eger **boynınuñ**³⁴
17. **şag yanı** segirse zahmetsiz eline çok māl gire. Eger **boy**
18. **nınuñ**³⁵ **şol yanı** segirse girü eline māl gire ammā zahmetile.

³⁴ Metnin bağlamına göre “boynınuñ” olmalıdır. Ancak metinde “boğazınuñ” yazılıdır.

³⁵ Metnin bağlamına göre “boynınuñ” olmalıdır. Ancak metinde “boğazınuñ” yazılıdır.

19. Eger **boyunı çevresi** segirse **tamām** Hâk subhānehu ve te‘ālādan kendisi [231a]

1. ‘ākıbet dimegi gerek. Eger **boyunı çukurnuñ sağ yanı** segirse düşmānla
2. huşūmete vāki‘ ola. Eger **şol yanı** segirse ‘izzet ve devlet bula.
3. Eger **boyunı tamām** segirse bir oğlı toğa ve andan çok eylik göre
4. guşşası gide şāz ola. Eger **sağ çeñesi** segirse ululuk ve baylık
5. bula. Eger **şol çeñesi** segirse bahtı eyü ola. Eger **sağ bazusu**
6. segirse bir guşşa düşe ammā girü tiz gide. Yāhūd irmiş nesne
7. bula. Eger **sağ omuzu** segirse işi yūriye. Eger **sağ dirsegi**
8. segirse düşmānı sevine. Eger **şol dirsegi** segirse ululardan
9. haber dege şāz ola. Eger **sağ eli** segirse ‘illetden emīn ola. Eger
10. **şol eli** segirse hāceti revā ola. Eger **sağ elinüñ baş pa[r]mağı**
11. segirse sefer vire. Eger **şehādet barmağı** segirse halkı eyü işe
12. kulavuzlana. Eger **orta parmağı** segirse bir iş işleye kim andan şāz
13. lıklar hāşıl ola. Eger **dördünci parmağı** segirse elde bir nesne bula
14. sevine. Eger **şırça parmağı** segirse māl bula ammā elinden girü
15. tiz gide eger **şol elinüñ baş parmağı** segirse guşşa vāki‘
16. ola. Eger **şehādet parmağı** segirse halkı hayr işe kula[vu]zlaya.
17. **Orta parmağı** segirse guşşalı ola. Eger **dördünci parmağı** segirse
18. dostundan haber gele, bir nesne vire. Eger **şırça parmağı** segirse
19. evine bir konuk gele. Eger **sağ elinüñ dirnaqları** segirse bir

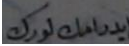
[231b]

1. bir kimesneyle aña da‘vā vāki‘ ola tā kim kādıya kādı hüküm ide. Eger
2. **şol tırnaqları** segirse Hâk te‘ālā aña hışm itmiş ola tevbe eyleye.
3. Eger **sağ koltuğı**³⁶ segirse guşşalı ola. Eger **şol koltuğı**³⁷ segirse
4. şāzlık bula. Eger **sağ yanağı** segirse şāzlık bula. Eger **şol yanağı**
5. segirse ululuk bula ve pāyelik bula. Eger **arķasınüñ [sağ] yanı** segirse
6. korkuluk vāki‘ ola. Eger **arķasınüñ şol yanı** segirse şāzlık
7. bula. Eger **arķasınüñ ortası** segirse hikmetlikle hikmetlige
8. irişe. Eger **pehlūsınüñ sağ yanı** segirse aña bir ziyān
9. irişe. Eger **sağ pehle göğüsü** segirse guşşalardan emīn ola.
10. Eger bu kere ki **şol** segirse elinden gitmiş mālı eline gire. Eger

³⁶ Metnin bağlamına göre “koltuğı” olmalıdır. Ancak metinde “kulağı” yazılıdır.

³⁷ Metnin bağlamına göre “koltuğı” olmalıdır. Ancak metinde “kulağı” yazılıdır.

11. **bögreginüñ ortası** segirse ol vakt içinde aña nesne gele ve
 12. yāhūd kend[i] sefere gide tiz hāl gele. Eger **kögz[i]nüñ sağ yanı**
 13. segirse evine bir kişi gele ki ol a'ālā gibi ola. Eger **kögzinüñ**
 14. **şol yanı** segirse bir iş işleye şerm-sār ola. Eger **kögzinüñ**
 15. **üstü** segirse 'avret ala. Eger **kögzinüñ altı** segirse bir güzel 'avret
 16. ala. Eger **beli** segirse şāzlık irişe. Eger **yüregi** segirse bir sebebden
 17. guşşalu ola. Eger **şag memesi** segirse Hāk te'ālā aña hayr irgüre. Eger
 18. eger³⁸ **şol memesi** segirse ve devlete gire. Eger **ķarnı** segirse
 19. şayrılık ve sıhhatlık bula, sevine. Eger **göbegi** segirse şāzlık irişe.
- [232a]

1. hikmetleri ola. Eger **ķasıgı** segirse şāzlık ve sevinmek
 2. bula. Eger **oturaķ yirinüñ sağ yanı** segirse guşşalu ola. Eger **oturaķ**
 3. **yirinüñ şol yanı** segirse şāzlık ola. Eger **ikisi birden** segirse
 4. Hāk te'ālā aña şāzlık ola. Eger **zekerı** segirse tavar māl öküş
 5. ola. Eger **iki hāyası** segirse oğlu toĝa. Eger **şag hāyası** segirse
 6. sevine şāzlık bula. Eger **şol hāyası** segirse kayĝulu ola. Eger
 7. **ikisi bile** segirse murādına irişe. Eger **zekerinüñ dibi** segirse
 8. cimā' itmek vāķi' ola. Eger **şag uyluĝı** segirse öĝüş iline gire,
 9. sultānlardan emīn ola. Eger **[şol] uyluĝı** segirse ırak yirden bir 'aziz
 10. dost gele. Eger **şag uyluĝı taş yanı** segirse halk gözine ulu
 11. ola. Eger **şol uyluĝı taş yanı** segirse beşāretler ve şāzlıklar ola.
 12. Eger **şag uyluĝının iç yanı** segirse guşşadan ķurtula. Eger **şol**
 13. **uyluĝının iç yanı** segirse murādına irişe. Eger **uyluĝı içi** segirse
 14. düş-vārılıktan ķurtula. Eger **şag dizi** segirse yüz söz işide, guşşa
 15. ola. Eger **şol dizi** segirse bühtānlıktan ķurtula, hayr ve hoşluklar ola.
 16. Eger **şag incigi** segirse sefer ide, işi hoş ola, gözleri şāz ola,
 17. 'ākıl oĝlı doĝa. Eger **şol incigi** segirse düşmān helāk ola. Eger **şag**
 18. **topuĝı** segirse tavarı öküş ola. Eger **şol topuĝı** segirse sıhhat ve esenlik
 19. bula. Eger **[şag] topuĝının taş yanı** segirse ma'siyyet çok ola, tevbe gerek.
- [232b]

1. Eger **iç yanı** segirse sefer ola, ırak gide. Eger **şol topuĝının taş**
2. **yanı** segirse eline hayırlı rızķ gire. Eger **iç yanı** segirse maķşūdına

³⁸ "eger" metinde iki defa yazılmıştır.

3. ve murâdına ire. Eger **sağ topuğunuñ altı** segirse ulular incinüp
4. ziyân deyüreler. Eger **şol topuğunuñ altı** segirse şazlık hâşıl ola.
5. Eger **sağ ökçesi** segirse dostun göre şaz ola. Eger **şol ökçesi**
6. segirse huşumete düşe. Eger **sağ ayağınıñ üsti** segirse
7. bir ğarīb ucundan sevine veyāhūd kanlu sefer ola. Eger **şol ayağınıñ**
8. **üsti** segirse ğaybı var ise gele yāhūd seferide bir görklü ‘avret
9. alup gele. Eger **sağ ayağınıñ tabanı** segirse safı nuşret bula. Eger
10. **sağ ayağınun pençesi** segirse ğuşşalu ola. Eger **şol ayağınıñ**
11. **pençesi** segirse hoş şād, sefere dīne selāmet girü gele. Eger **sağ**
12. **ayağınıñ baş barmağı** segirse şaz ola. Eger **ikinci barmağı** segirse
13. ğuşşa irişe, ağlaya. Eger **üçünci parmağı** segirse cenge irişse
14. selāmetlik ve sıhhatlik bula. Eger **şırça parmağı** segirse şaz ola.
15. Eger **şol ayağınıñ baş parmağı** segirse şād ola. Eger **ikinci**
16. **parmağı** segirse sefer vire. Eger **üçünci parmağı** segirse eyülige ire, eline
17. bir nesne gire. Eger **şırça parmağı** segirse çok ‘ibādet ide. Eger
18. **sağ ayağı** segirse **parmakları hep birden** segirse bir yaramaz haber işide,
19. ol haberden ‘azīm perişān ola. Eger **şol ayağı, ayakları** segirse
[233a]
1. yakında sefere gide. Eger **ayağ parmaklarının her kağısı olursa**
2. **dırnağı, parmakları** segirse şaz ola. Eger **cemīr gövdesi** segirse
3. çok namāz u tāt kıla, Hāk subhānehu ve te‘ālā dergāhında
4. maqbūl ola. Ve razeķana’llāhu(?) Allāh iyyākūm ecme‘in. Bilgil ki
5. Ca‘fer-i Şādık eydür: “Bu nüşha elüme girdi. ‘Acem dilince
6. idi. Diledüm ki Türkçe beyān eyledüm tā kim ‘amel idenler
7. tutıcak fā‘ide ideler. Ben miskīni du‘ādan unutmayalar.
8. Girü dönüben fikr eyledüm. Evvel tecrībe eyledüm. Andan Türkçe
9. döndürdüm. Fi’l-cümle bu mübārek nüşhayı tecrībe kıldum. Rāst
10. oldığı bildüm. İnnallāhe ‘indehu mefātihu’l-ğaybi lā ya‘lemuha
11. illā huve³⁹. Temmet.

³⁹ Bu, *Kur’an-ı Kerim*’deki En’ām Suresi’nin 59. ayetinin bir bölümüdür.: وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظِلْمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ Meal: **Gaybın anahtarları yalnızca O’nun katındadır. Onları ancak O bilir.** Karada ve denizde olanı da bilir. Hiçbir yaprak düşmez ki onu bilmesin. Yerin karanlıklarında da hiçbir tane, hiçbir yaş, hiçbir kuru şey yoktur ki apaçık bir kitapta (Allah’ın bilgisi dahilinde, Levh-i Mahfuz’da) olmasın.

References

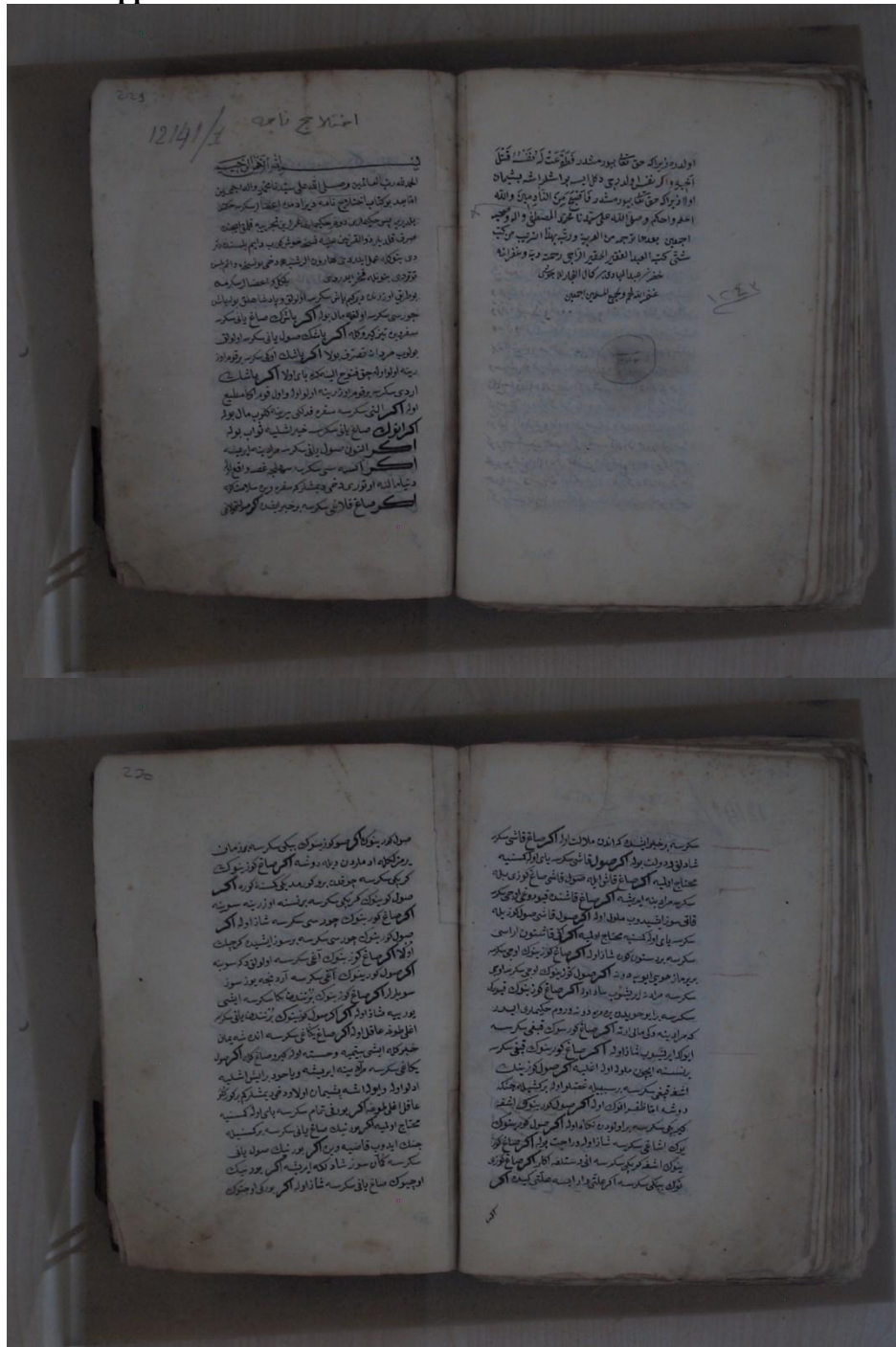
- Açıl, B., Yazar, S., Turgut, K., & Kavak, Ö. (Eds.). (2022). *Tenkitli neşir kılavuzu (Osmanlı Türkçesi metinleri için)*. İSAM Yayınları.
- Arat, R. R. (1936). *Türkische Turfan Texte VII: Mit sinologischen Anmerkungen von Dr. W. Eberhard*. Verlag der Akademie der Wissenschaften.
- Bars, M. E. (2023). Yeni bir karşılaştırmalı seğirname nüshası üzerine değerlendirmeler. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 11(29), 95–110. <https://doi.org/10.31126/akrajournal.1191067>
- Bekar, B., & Güngör, O. C. (2024). Segirname'nin yeni bir yazma nüshası üzerine. *Bandırma Onyediyünlü Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 1–21. <https://doi.org/10.38120/banusad.1398367>
- Burmaoğlu, H. B. (1983). *Lami 'î Çelebi Dîvânı (Hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvânı'nın tenkidli metni)* [Doctoral dissertation, Atatürk University].
- Büyükağa, M. (2024a). Bir ihtilâc-nâme örneği: Hâzâ Kitâbu İskender-nâme-yi İhtilâc. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 8(2), 908–938. <https://doi.org/10.34083/akaded.1502077>
- Büyükağa, M. (2024b). Müellifi bilinmeyen mensur bir ihtilâc-nâme örneği. In *TURKCESS 2024 tam metin kitabı* (pp. 224–238).
- The Clear Quran. (n.d.). *En'âm suresi, ayet 53*. Diyanet İşleri Başkanlığı. <https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf/kuran-meal-2/enam-suresi-6/ayet-53/the-clear-quran-meali-8>
- Çakmak, S. (2018). Vatikan Kütüphanesindeki Türkçe “İhtilaçname” nüshası (Giriş-metin-inceleme-dizin). *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, (19), 15–64.
- Çulha, T. (2009). Karayca bir inceleme: Sekirme yoraları. *Dil Araştırmaları*, 4(4), 37–55.
- Daşdemir, Ö. (2016). İngiltere kütüphanelerinde kayıtlı dört seğir-nâme üzerine. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (11), 19–46.
- Demir, M. S. (2004a). İhtilâcnâme. In *Erzurum Hasakale'li İbrahim Hakkı Hazretleri'nin risâleleri* (pp. 81–87). İbrahim Hakkı Hazretleri Cami Külliyesi Kültür Derneği.
- Demir, M. S. (2004b). İhtilâcnâme'nin sadeleştirilmesi. In *Erzurum Hasakale'li İbrahim Hakkı Hazretleri'nin risâleleri* (pp. 89–93). İbrahim Hakkı Hazretleri Cami Külliyesi Kültür Derneği.
- Elbir, B., & Çelik, S. (2025). Gayb âleminin kapılarını aralayan bir eser: İhtilâc-nâme. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, (34), 177–192. <https://doi.org/10.15247/devdergisi.1650020>
- Eroğlu, S. (2017). Seğir-nâme: Floransa Riccardana Kütüphanesi nüshası. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(33), 671–695. <https://doi.org/10.21550/sosbilder.316115>
- Eroğlu, S. (2020). Bir ihtilâc-nâme nüshası: Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Bölümü 2705. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS)*, 5(2), 180–198. <https://doi.org/10.30568/tullis.822810>
- Ersoy, E. (2009). İhtilâc-nâmeler. In *Beden* (pp. 61–72). Kitabevi.
- Ersoylu, H. (1985). Segir-nâme. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 33, 27–48.

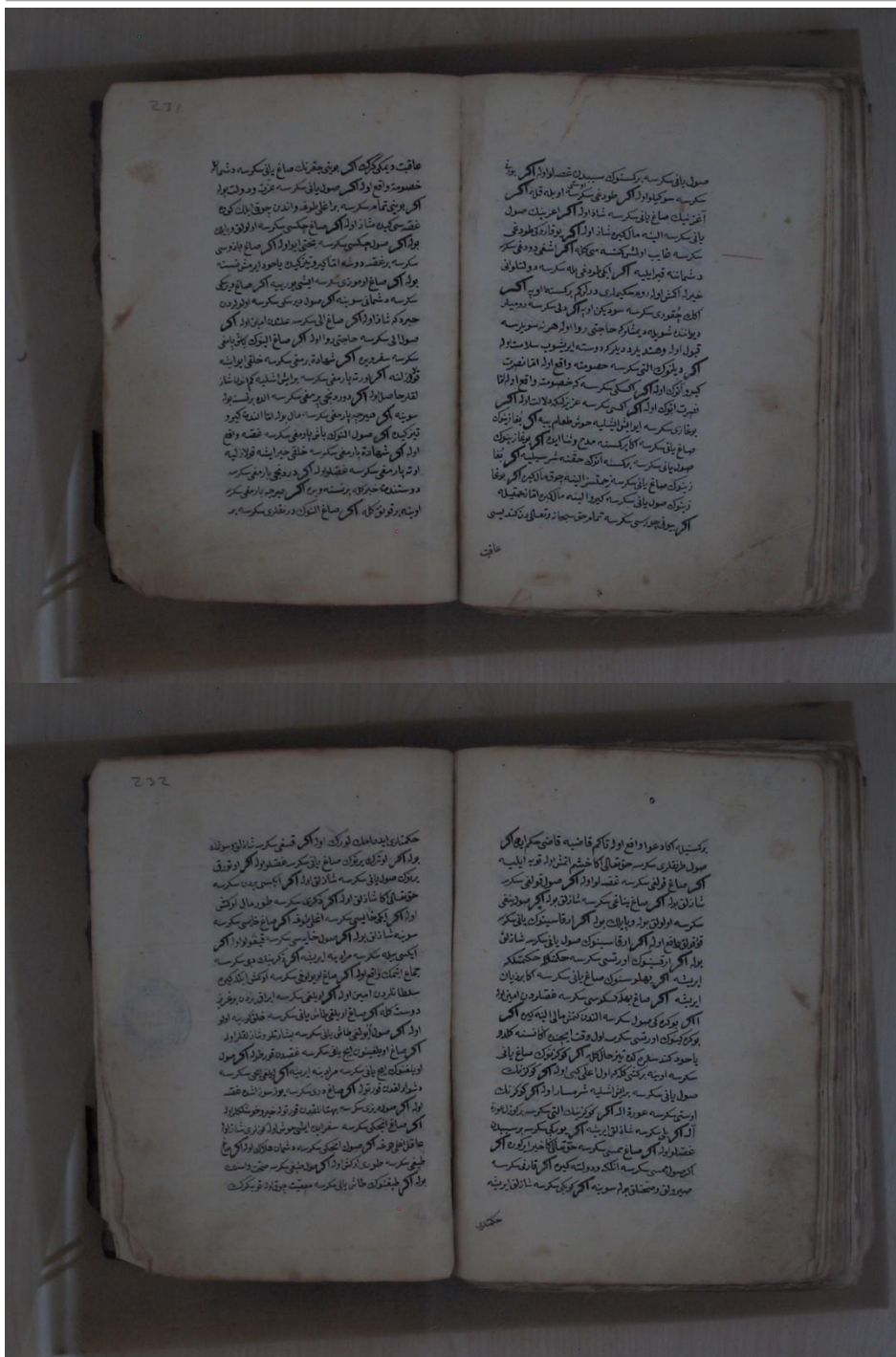
- Ersoylu, H. (1992). Segir-nâme (II). *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 40, 99–145.
- Gökdemir, A. (2020). Abdulganî bin Abdulcelil Geredeî'nin *Risâle-i Segürnâme*'si. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (44), 45–60.
- Güngör, Ö. (2022). Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesinde kayıtlı bir seğir-nâme nüshası üzerine. *Hikmet - Akademik Edebiyat Dergisi*, (17), 123–148. <https://doi.org/10.28981/hikmet.1121558>
- Kaba, H. (2021). Yeni bir seğirnâme nüshası üzerine. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, (24), 173–185.
- Kaplan, Y. (2023). Nazîrâ'nın manzum Çinnâme ve Seğirnâmesi. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 9(1), 122–138. <https://doi.org/10.20322/littera.1222044>
- Karaatlı, R. (1999). Türkçe bir segirname üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 47, 89–126.
- Karaboğa, A. A., & Altınova, M. (2026). Paris Milli Kütüphanesinde yer alan müellifi meçhul bir ihtilaçname. *Edebi Eleştiri Dergisi*, 10(1), 196–216. <https://doi.org/10.31465/eeder.1833279>
- Kavruk, H. (2001). *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kaya, B. (2003). *Hisâlî hayatı-eserleri ve Metâlin'n-nezâir adlı eserinin birinci cildi (inceleme-metin)* [Doctoral dissertation, Gazi University].
- Kayaokay, İ. (2020). Yeni bir ihtilâc-nâme-segir-nâme nüshası üzerine. *Atlas Journal*, 6(26), 219–239. <https://doi.org/10.31568/atlas.417>
- Kete, A. (2008). *Segürnâme (inceleme-metin-dizin)* [Master's thesis, Sakarya University].
- Kılıç, M. (2018). Seğir-nâmeler ve Latif'in Seğir-nâmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 97–104. <https://doi.org/10.31463/aicusbed.450329>
- Kurgun, L. (2018). Bir ihtilaçname. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(14), 60–75. <https://doi.org/10.12992/TURUK534>
- Küçükyıldız Gözelce, D., & Karaca, S. (2023). Bir seğirnâme örneği: Avanzâde Mehmed Süleyman'ın A'zâ seğirmesi. *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 598–622. <https://doi.org/10.16985/mtad.1275535>
- Mert, A. (2016). Bir seğir-name nüshası. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(7), 220–232. <https://doi.org/10.12992/TURUK225>
- Muratoğlu, M. (2020). Leipzig Kütüphanesinde kayıtlı bir seğir-name üzerine. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(30), 889–901. <https://doi.org/10.12981/mahder.716281>
- Özçelik, S. (1996). Bir ihtilaç-name üzerine. *Millî Folklor Dergisi*, (31–32), 98–111.
- Özer, A. (1969). Türkçe iki segirname kitabı üzerine. *Türk Kültürü Dergisi*, 7(77), 368–373.
- Özergin, M. K. (1967). Eski bir seyirname. *Türk Folklor Araştırmaları Dergisi*, 10(211).
- Özyaşamış Şakar, S. (2010). Bir tür fal kitabı: İhtilâc-nâme. *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, (22), 213–228. <https://doi.org/10.24058/tki.269>
- Polat, K. (2018). Yeni bir ihtilâc-nâme metni üzerine değerlendirmeler. *TÜRK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(14), 127–144.
- Redhouse, J. W. (2006). *Turkish and English lexicon* (New ed.). Çağrı Yayınları. (Original work published 1890)

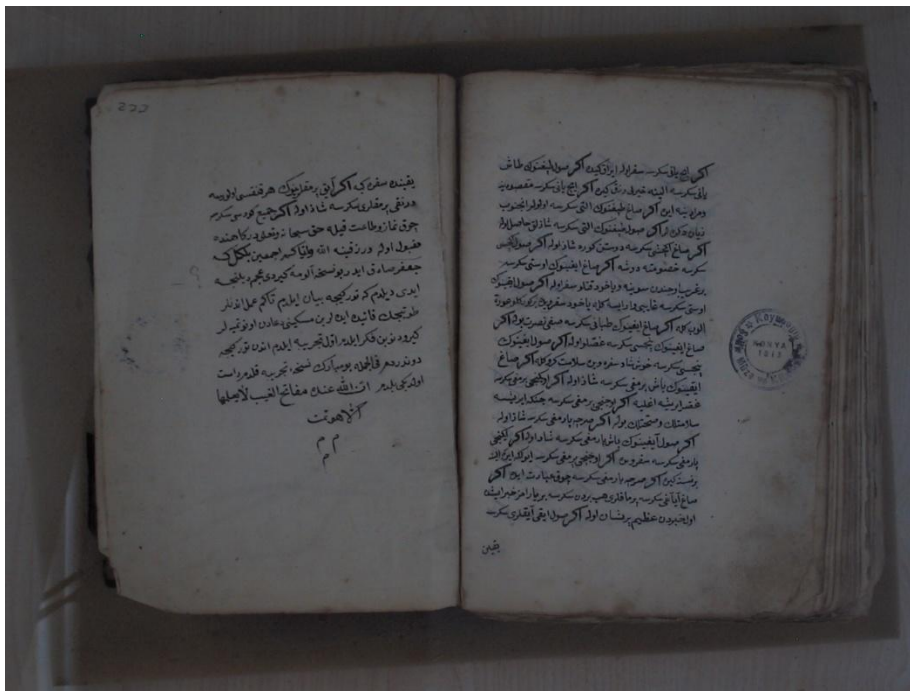
- Sertkaya, A. G. (2011). Bilinmeyen bir seğir-nâme yazması. In 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi: Bildiriler—Dil bilimi, dil bilgisi ve dil eğitimi* (pp. 1533–1560).
- Süer, F. R. (2011). A sample of Segir-name. *Turkish Studies*, 6(4), 287–304. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.2626>
- Sümbüllü, Y. Z. (2007). Seğirname ve seğirmek manaları üzerine bir inceleme. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (32), 53–68.
- Sümbüllü, Y. Z. (2010a). Gazi Hüsrev Kütüphanesinde bulunan 16. yüzyıla ait bir seğir-nâme risalelerinden hareketle fâl ve kâhanet. In 2. *Uluslararası Balkanlarda Sosyal Bilimler Kongresi: 30 Mayıs–6 Haziran 2010, Prizren, Kosova: Balkanlardan 21. yüzyılı okumak: Geçmişin izinden geleceğe: Bildiriler kitabı* (Vol. 1: Antropoloji ve tarih, pp. 561–579).
- Sümbüllü, Y. Z. (2010b). *Seğirname*. Fenomen.
- Sümbüllü, Y. Z. (2016). Yeni bir ihtilâcnâme nüshası üzerine değerlendirme. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 3(6), 174–196. <https://doi.org/10.16989/TIDSAD.129>
- Sümbüllü, Y. Z., & Gözitok, M. A. (2014). Gaybî bir ilim şubesi olarak ihtilâç-nâmeler ve Mevlânâ Sevâdî'nin manzum ihtilâç-nâmesi. *Dede Korkut Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 105–131.
- Şahin, K. Ş. (2017). 18. yüzyıl şairlerinden Nedret ve divançesi. *Journal of International Social Research*, 10(52), 230–260. <https://doi.org/10.17719/jisr.2017.1888>
- Tatçı, M. (1993). Türk edebiyatındaki seğir-nâme ve çin-nâme türlerinden birer örnek. *Türk Dünyası Araştırmaları*, (87), 237–242.
- Tatçı, M. (1997). Türk edebiyatında iki tür: Seğir-nâme ve çin-nâme. In *Edebiyattan içeri: Dini-tasavvufî Türk edebiyatı üzerine yazılar* (pp. 520–530). Akçağ.
- Tetik, B. (2019). Mehmet İlmî'nin Segir-nâme ve Çinnâmesi. *Batman Üniversitesi İslami İlimler Hakemli Dergisi*, 3(2), 72–85.
- Top, Y. (2016). Süleymânîye Kütüphanesi'nde yer alan bir seğir-nâme örneği. In *Bartın Üniversitesi Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu, 28–30 Nisan 2016, Bartın: Bildiriler kitabı* (Vol. 1, pp. 697–713). [Yayıncı eklenmeli]
- Tuğluk, M. E. (2024). Hâzâ Kitâb-ı Segir-nâme (inceleme-metin). *Hikmet - Akademik Edebiyat Dergisi*, (Özel Sayı), 1022–1043. <https://doi.org/10.28981/hikmet.1513731>
- Türk Dil Kurumu. (2023). Seğirmek. In *Türkçe sözlük* (12. basım).
- Uz, Ö. (2022). Yeni bulunan mensur bir ihtilâc-nâme örneği üzerine. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 6(2), 645–681. <https://doi.org/10.34083/akaded.1141089>
- Wannig, K.-D. (1991). Seğirnameler. In *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi: Programı ve bildiri özetleri I* (p. 139).
- Yalap, H. (2017). Yeni bir ihtilâc-nâme/seğir-nâme nüshası. *Journal of History Culture and Art Research*, 6(3), 682–695.
- Yastı, M. (2015). Yeni bir seğir-nâme yazması üzerine. *Türkiyat Mecmuası*, 25(1), 275–314.
- Yazar, İ., & Beyhan, E. (2022). Yazarı bilinmeyen 1758 tarihli yeni bir seğirname nüshası hakkında. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (7), 101–119. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1092412>

-
- Yılmaz, İ. (2018). Türk kültüründe seğirname/seğriknâmeler ve yeni bir seğirname/seğriknâme örneği. In *Uluslararası Kültür ve Bilim Kongresi tam metin kitabı* (pp. 596–604).
- Zajaczkowski, W. (1967). Zwei türkische Zuckungsbücher (Seğirnâme). *Folia Orientalia*, 8, 90–109.
- Zieme, P. (2002). Türkische Zuckungsbücher. In *Scripta Ottomanica et res Altaicae: Festschrift für Barbara Kellner-Heinkele zu ihrem 60. Geburtstag* (pp. 379–395).

Appendix: The Facsimile of the Text

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author declares that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere.

All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author confirms that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

As this is a single-authored study, the author has contributed entirely to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. The author has read and approved the final version of the manuscript and agrees to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author declares that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

The author confirms that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

The author confirms that she has read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar, bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Yazar, çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Çalışma tek yazarlı olduğundan, makalenin tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve hazırlanmasının tamamı yazar tarafından gerçekleştirilmiştir. Yazar, makalenin son hâlini okumuş, onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar, bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazara aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar, telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Yazar makalenin son hâlini okuduğunu onayladığını ve yayımlanmasını kabul ettiğini beyan eder.